

Klase, kas prot un dara visu

● Livānu 1. vidusskolas 11. a klase ar savu audzinātāju Sandru Maskalāni par pašu nopelnītajiem līdzekļiem izremontējā klasi. Patiesības labad jāpiebilst, ka attēlā kopā ar vienpadsmitklasniekiem ir arī viņu bijušais skolasbiedrs Jānis Rode, kurš tagad mācās Rīgā. Kādreizējie audzēkņi skolu apciemo bieži un labprāt, un arī tas ir pluss kopīgajā vērtējumā. Foto: A.Šņepsts

Livānu 1. vidusskolas 11.a klases skolēni vislabprātāk uzturas savā klasē — latviešu valodas un literatūras kabinetā. Pirmkārt, te strādā viņu audzinātāja Sandra Kivleniece, bet, otrkārt, klase izremontēta par pašu nopelnītajiem līdzekļiem — par «Maxima» un «Latvijas Avīze» kopīgi rīkotajā stipendiju konkursā «Maximas klase» gūto uzvaru un balvu saņemtajiem 1500 latiem.

Konkurss bija izsludināts iepriekšējā mācību gada nogalē, tas bija paredzēts 10. un 11. klasēm. Sandras Kivlenieces audzēkņi — toreiz vēl 10.a klase — uzrakstīja motivācijas vēstuli, papildinot ar daudzām fotogrāfijām par savām aktivitātēm, kas kopīgi veiktas vairāku gadu laikā. Vēstulei tika pievienotas arī rekomendācijas no 1. vidusskolas, kā arī no mūzikas skolas, bērnu un jauniešu centra, jo klases skolēni papildus mācībām darbojas jaunrades pulciņos, sporto, dzied, dejo. Mūsu klases skolēni dara absolūti visu, — savējos lielā audzinātāja. Klasē ir savi dziedātāji, kas dzied kori un solo, ir mūziķi, kas paši komponē jaunus skaņdarbus, ir dejtāji, baktēbolisti un futbolisti. Imants Tiltiņš ir vieglatlēts ar labiem rezultātiem pat valsts mērogā. Ir skolēni, kas nodarbojas ar sporta tūrismu. Citi iesaistījies skolas parlamentā. Ļoti aktīvi, jauki un darbīgi jaunieši, par klasi teica audzinātāja, pat neņemoties pārstāstīt visus pasākumus, konkursus, sacensības, kurās piedalījušies, vai arī —

ko «traku» atkal izdomājuši. Piemēram, kā toreiz pirms Ziemassvētkiem, kad visi palika skolā pa nakti, pārģērbās par atraktīviem tēliem un cepa piparkūkas, ko rītā dāvināja skolotājiem. Varbūt šīs aizrautības uzturēšanā palīdz arī veiksmes pogas, ko audzinātāja pasūta māksliniekiem un dāvina katram audzēkņim.

Livānieši konkursā guva ļoti pārliecinošu uzvaru. Organizatoru izvēli par labu Sandras Kivlenieces audzēkņiem bija ietekmējis arī tas, ka citi daudzie konkurenti stipendiju vēlējās izmantot sev, piemēram, dodoties ekskursijā, bet livānieši bija norādījuši, ka sapņo izremontēt savu klasi. Vienlaikus daļa no naudas bija paredzēta klasesbiedra Reīna Jačmenkina dzejoļu grāmatas izdošanai. Pēc tam izrādījās, ka arī otra skolniece — Armanda Vilcāne — aizraujas ar literāro jaunradi, un arī viņas dzejoļi būtu ievietojami krājumā. Abu jauno dzejnieku kopīgais krājums ar nosaukumu «Pirmais» nāks klajā septembra beigās. Nelielā tirāžā, bet tā, lai pietiktu skolasbiedriem, draugiem, konkursa rīkotājiem un tuviem cilvēkiem.

Klases telpas bija skaistas arī pirms tam, sacīja skolotāja, jo skolēni gādāja par kārtību, bet Anastasija Petrova, kas nodarbojas ar floristikā, vienmēr sarūpēja oriģinālas un skaistas kompozīcijas. Pašu spēkiem pirms vairākiem gadiem bija pārkrāsoti krēsli, kāda projekta ietvaros sagādāti jauni galdi, taču sienas, grīda un griesti izskatījās bēdīgi.

Ziņa par uzvaru konkursā tika saņemta jūnija vidū, bet mēneša beigās skolēni jau uzsāka klases kapitālo remontu. Vis-

pirms, iemēģinot roku, izveidoja dekoratīvu korķu tāfeli, mozaiku no stikla gabaliņiem, kam materiālu savāca bijušās stikla ražotnes teritorijā. Mozaikas tapšanā — stikla slīpēšanā — palīdzēja arī Anastasijas mamma Irīna Jančuka.

Par iegūto naudu kabinetā un līdzās esošajā laboratorijā atjaunotas sienas, ventilācijas lūkas, elektrības sadales kaste, grīda, durvis. Skola piešķīra līdzekļus griestu remontam un jaunas elektroinstalācijas ierīkošanai. Darbus veica skolēni paši un arī pieaugušie — skolas remontstrādnieks Valdis Strautāns, elektrīķis Nikolajs Korotkins, pedagogs Ivars Kivlenieks. Savukārt Andris Ozoliņš gan konsultēja par lētākiem un labākiem remonta materiāliem, gan pats nogādāja tos skolā. Jauna linoleja ieklāšana bijis vissarežģītākais darbs, taču tagad skolēniem šajā ziņā sava pieredze.

1. septembrī notika pašu spēkiem atjaunotās klases svinīga atklāšana, uz ko ieradās ne tikai tēti un mammas, bet pat vecvecāki.

Klase piedalījās arī «Zelta zivtiņa» organizētajā konkursā, kurā ar labiem panākumiem startēja pirmajā kārtā, bet valsts mērogā tomēr neguva galveno balvu. Taču Britu padome, kas izvēlējās divas skolas Latvijā kursu «Esi līderis» organizēšanai, priekšroku deva tieši livāniešiem. 15. septembrī klase uzsāks apmācības četras dienas ilgajosursos, bet nobeigumā 2. – 3. klasei organizēs sporta festivālu.

L.Rancāne

Neatlieciet uz pēdējo brīdi, abonējiet «NOVADNIEKU» savlaicīgi!

Modernizētajās «Latvijas Pasta» nodaļās to var izdarīt līdz 24. septembrim, pārējās pasta nodaļās un pie pastniekiem līdz 21. septembrim. «Novadnieka» redakcijā Brīvības ielā 14, Preiļos — līdz 20. septembrim.

Abonēt «Novadnieku» redakcijā — LĒTĀK!

Ministrs E.Zalāns aicinās valdību atbalstīt līdzekļu piešķiršanu pašvaldībām kompensāciju izmaksai darbu zaudējušajiem pedagogiem

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrs Edgars Zalāns 11. septembrī aicinās valdību pašvaldībām piešķirt finansējumu, lai izmaksātu atlaišanas pabalstus izglītības reformas rezultātā darbu zaudējušajiem pedagogiem, informē Dace Kārklīņa, reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministra preses sekretāre.

Apkopojot pašvaldību iesniegto informāciju, konstatēts, ka līdz 1. septembrim sakarā ar izglītības sistēmas reformu 25 pašvaldībās tiek slēgtas 47 skolas un atbrīvoti 680 pedagogi, tāpat 25 pašvaldībās tiek reorganizētas 45 skolas un atbrīvoti 290 pedagogi. Vēl darbu zaudē 749 pedagogi, palielinoties noteiktajam skolēnu skaitam uz vienu pedagogisko likmi.

Kopumā 1719 pedagogu atlaišanas pabalstu izmaksai nepieciešami 1,19 miljoni latu.

«Esošajā situācijā, kad samazināta budžeta apstākļos uz pašvaldībām gultas sociālā atbalsta sniegšana grūtībās nonākušajiem iedzīvotājiem, valdībai ir jāuzņemas atbildība par īstenoto izglītības reformu un jāsniedz atbalsts pašvaldībām, lai pārvarētu šīs reformas negatīvās sekas,» uzsver ministrs E.Zalāns.

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija (RAPLM), uzņemoties iniciatīvu meklēt risinājumu finanšu līdzekļu piešķiršanai pašvaldībām izglītības sistēmas reformas rezultātā atbrīvoto pedagogu atlaišanas pabalstu izmaksai, ir secinājusi, ka nepieciešamos finanšu līdzekļus var paredzēt no Finanšu ministrijas pamatbudžeta apakšprogrammas «Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem».

Saskaņā ar Darba likumā noteikto, uzteicot darba līgumu gadījumos, ja tiek samazināts darbinieku skaits vai tiek likvidēts darba devējs, darba devējam ir pienākums izmaksāt darbiniekam atlaišanas pabalstu. Atlaišanas pabalstus valsts un pašvaldību institūciju darbiniekiem no šā gada 29. jūnija līdz 31. decembrim nosaka atbilstoši likumam «Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009. gadā». Tas paredz, ka pabalsts izmaksājams 0,95 mēneša vidējo izpelnu apmērā, ja amatpersona (darbinieks) pie attiecīgā darba devēja bijusi nodarbināta mazāk nekā piecus gadus, vai arī viena mēneša vidējās izpelnas apmērā, ja amatpersona (darbinieks) pie attiecīgā darba devēja bijusi nodarbināta vairāk nekā piecus gadus.

RAPLM sagatavotais ziņojums par nepieciešamo finansējumu pašvaldībām, lai izmaksātu atlaišanas pabalstus pedagogiem, un attiecīgs Ministru kabineta rīkojuma projekts iesniegts saskaņošanai Finanšu un Tieslietu ministrijās, kā arī Valsts kancelejā.

Premjer, cik ilgi tas vilksies!?

a) Kāpēc Latvija augustā tērējusi tikpat, cik pērn, un finanšu ministrs par to brīnās

«Nekā personīga» rīcībā nonākuši Valsts kases operatīvie dati, kā tērēta budžeta nauda augustā. Tie rāda, ka esam dzīvojuši tikpat izšķērdīgi, kā pirms gada. Divus mēnešus pēc pusmiljardu lielā samazinājuma aina budžetā ir šāda — par cik samazināts pamatbudžets, par tik palielinājušies izdevumi sociālajā budžetā. Tas nozīmē, ka sociālais budžets, no kā maksā pensijas un bezdarbnieku pabalstus, kļuvis par lielāko slogu valsts makam. Jo garākas kļūst bezdarbnieku rindas, jo vairāk naudas jātērē viņu pabalstiem. Un, jo mazāk strādājošo un zemākas viņu algas, jo mazāk naudas, ko tērēt bezdarbniekiem. Tas bijis pārsteigums pat finanšu ministram. **Einars Repše:** «Apbrīnojamā kārtā, par ko es arī pats biju pārsteigts, mums izdevumu samazinājums pamatbudžetā gandrīz precīzi tiek kompensēts ar izdevumu palielinājumu sociālajā budžetā.» Ja jūnijā valdība nebūtu samazinājusi pensijas un pabalstus, tad aina budžetā būtu vēl sliktāka. Šobrīd ienākumu kritums, salīdzinot ar pagājušo gadu, sociālajā budžetā būs 206 miljoni. Šīs naudas tērētājs — labklājības ministrs — norāda, ka līdz gada beigām 200 tūkstoši cilvēku būs bez darba. 300 tūkstoši strādā nelegāli. Tāpēc Repšem būtu jārūpējas par nodokļu iekasēšanu. Tā vietā finanšu ministrs iesaka savam kolēģim sekot, lai pabalstus nemaksātu tiem, kuri strādā ārjā.

b) Kāpēc ierēdņi uzskata, ka bija tiesīgi saņemt Ziemassvētku prēmijas, bet tautai — pīga + jauni nodokļi

«Nekā personīga» rīcībā nonākuši arī Valsts kontroles vēstule premjeram un Ģenerālprokuratūrai. Tajā apkopoti ministriju un to padotības iestāžu skaidrojumi, kāpēc tās neklausīja premjera Ivara Godmaņa rīkojumam pārtraukt prēmiju un piemaksu izmaksāšanu. **Ls 153 515**, melīgi uzrādot tos kā amatalgas, prēmijas iztērējis Latvijas Infektoloģijas centrs. Par to atbildīga ir tagadējā veselības ministre Baiba Rozentāle, tolaik centra vadītāja. Viņa par premjera rīkojuma nepildīšanu sodu nesāņēma. Par grāmatvedības datu sagrozīšanu un **Ls 209 124** iztērēšanu prēmijās nevienu nesodīja arī **Valsts asins donoru centrs**. Lai izvairītos no soda, Veselības ministrijas padotības iestādes apstrīdēja paša premjera izdotā rīkojuma likumību. **Kultūras ministrija** prēmijas paslēpa zem dāvanu kartēm. Šādā veidā pasniegtus **Ls 19 200** saviem darbiniekiem par nelikumīgiem ministrijas vadība neatzīst, jo «karti nevar izmantot kā likumīgu maksāšanas līdzekli», tā teikts ministrijas paskaidrojumā.

Nemākulīgāk ar trešdaļu miljonu — **Ls 344 648** rīkojās **Aizsardzības ministrijas īpašumu valsts aģentūra**. Par tik lielu prēmijas šķērdētu naudu aģentūras direktors Dzintars Arbidāns saņēma sodu — uz gadu viņa alga samazināta par 20%.

Premjera rīkojumu neuzskatīja par svarīgu pat Valsts kanceleja un tai padotā Valsts administrācijas skola. Iestāde, kas audzina jaunus ierēdņus, sevi materiāli stimulēja par **Ls 12 510**.

Zemkopības ministrijas padotības iestādēs **Valsts augu aizsardzības dienestā** un **Valsts meža dienestā**, samanoties, ka nauda tērēta algu izmaksām, kopumā prēmijas iztērēti **Ls 104 103**. Ministrija skaidro, ka Valsts meža dienesta ģenerāldirektora vietniekam administratīvajos jautājumos piemērots disciplinārsods — mēnešalgas samazināšana uz trim mēnešiem, ieturot 20%. Bet Valsts augu aizsardzības dienesta direktoram izteikts tikai rājiens (Valsts augu aizsardzības dienestā prēmijas kā algas izmaksātas 15 008 Ls apmērā, Valsts meža dienestā — 89 095 Ls).

Iekšlietu ministrijai padotās **Robežsardzes vadība** prēmējusi darbiniekus kopsummā par **Ls 100 258**. Bet disciplinārlietu pret vadītāju nevar ierosināt, jo, kā paskaidrojumā raksta ministrija, tās priekšnieks Gunārs Dāboliņš no amata aizgājis un no soda paglābies.

Bet par to, kāpēc **Valsts ienēmumu dienesta Latgales iestādē prēmijas tērēti Ls 1063**, Elektronisko iepirkumu valsts aģentūrā darbinieki materiāli stimulēti **Ls 7000** apjomā, bet **KNAB Ls 20 000** lielas prēmijas ieslēptas dāvanu kartēs, Valsts kontrole skaidrojumus nav saņēmusi.

c) Kāpēc naudu izšķērdē veselības iestādēs, bet reģionos slēdz slimnīcas

Tiesībsargājošām iestādēm pārbaudei ir nodota informācija par Sabiedrības veselības aģentūras (SVA) iespējamiem pārkāpumiem, tāpat tiek izvērtēta **Katastrofu medicīnas centra** darbība, nelietderīgi tērējot valsts budžeta naudu, raksta «Neatkarīgā». Atklājies, ka šobrīd jau likvidētā SVA, neskatoties uz skarbariem budžeta samazinājumiem un izsludināto taupības režīmu, nelietderīgi izmantojusi valsts līdzekļus, izdodot kalendārus, kam iztērēti vismaz **54 000** latu. Savukārt paši kalendāri pēc tam nodoti tirdzniecībai veikalos, kuros pircēji par savu naudu tos var iegādāties. VM rīcībā esot arī dienesta ziņojums par **Katastrofu medicīnas centra** iepirkumiem. Iespējams, ka, veicot pamatlīdzekļu iepirkumu, **Katastrofu medicīnas centrs** par šiem pirkumiem pārmaksājis divreiz vairāk, nekā tobrīd bijušas tirgus cenas.

Sagatavoja T.Elste

*Lai iegūtu princeses roku, nav jābūt princim.
Reizēm pietiekoši izlikties par mulķīti.*

J.Levits

No 1. septembra Preiļu novads — par piecām iestādēm bagātāks

● Pārņemtās iestādes palielina rūpju nastu

● Svinīgajā brīdī, kad Preiļu rajona padomes piecas iestādes tika nodotas Preiļu novada domei, klāt bija gan abu pašvaldību pārstāvji, gan iestāžu vadītāji — (no kreisās) rajona izglītības pārvaldes vadītājs Andrejs Zagorskis, Preiļu novada domes izpilddirektors Vladimirs Ivanovs, Preiļu rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore, Preiļu novada domes priekšsēdētājs Aldis Adamovičs, bērnu un jauniešu centra direktore Aija Caune, Preiļu rajona vakara (maiņu) un neklātienes vidusskolas direktore Klavdija Zarāne, bērnu un jauniešu tehniskās jaunrades centra direktors Igors Derjagins un bērnu un jauniešu sporta skolas direktors Romāns Petrovs.

31. augustā Preiļu rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore Preiļu novada domes pārstāvjiem svinīgi nodeva piecu līdz šim rajona padomes pakļautībā esošo iestāžu dokumentus. Līdz ar to Preiļu novada pašvaldība kļuva par piecām iestādēm bagātāka.

No 1. septembra Preiļu novada domes pārziņā ir Preiļu rajona izglītības pārvalde, bērnu un jauniešu sporta skola, bērnu un jauniešu tehniskās jaunrades centrs, bērnu un jauniešu centrs, kā arī Preiļu rajona vakara (maiņu) un neklātienes vidusskola. Pārņemtajām iestādēm mainīts nosaukums, tagad tajā ietverti vārdi «Preiļu novada». Līdz gada beigām paredzēts pārņemt arī Preiļu rajona tūrisma informācijas centru un Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeju.

Cik lielā mērā šis solis vairojis Preiļu novada domes turību un kā pieaugusi rūpju nasta, «Novadnieks» jautāja Preiļu novada domes priekšsēdētājam Aldim Adamovičam.

«Iestādes esam pārņēmuši ar finansējumu, kas tām bija paredzēts Preiļu rajona padomes budžetā līdz gada beigām. Šie līdzekļi paredzēti uzturēšanai

un tehnisko darbinieku algošanai,» stāsta A.Adamovičs. «Pārņemtā izglītības pārvalde līdz gada beigām apkalpos ne tikai mūsu novada, bet arī pārējo novadu skolas, kā tas bija līdz šim. Tiek gatavota vienošanās, ka līdz decembra beigām pakalpojumi būs bez maksas, bet, sākot ar janvāri, novadi, kuri neveidos paši savas izglītības pārvaldes, slēgs līgumus ar Preiļu novada izglītības pārvaldi par pakalpojumiem un attiecīgi par tiem arī maksās. Patlaban novadiem izglītības jomā vēl ir daudz neskaidrību, tomēr, domāju, kopīga izglītības pārvalde būs izdevīgs variants visiem. Gada beigās, kad būs lielāka skaidrība, sastādot jauno budžetu, lemsim, cik lieli būs pārvaldes štati.»

Pašvaldības vadītājs atzīst, ka, pārņemot piecas iestādes vienā laikā, darba bijis daudz. Nākuši klāt ne tikai papildus līdzekļi, bet arī papildus saistības, kas nākamā gada novada budžetā prasīs aptuveni 60 tūkstošus latu. Pārsvārā iestādēs lizingā pirkti transportlīdzekļi, tāpēc tagad jāizsver, vai tie novadam nepieciešami un kā iespējams kretīsaistības samazināt. A.Adamovičs uzsver, ka ir arī patīkamas ziņas — visas iestādes ir teicamā tehniskā stāvoklī, sakārtotas, tuvākajā laikā nebūs nepieciešami

ieguldījumi remontiem.

Lielākās problēmas skar jomu, kas saistīta ar šo iestāžu pedagogisko darbinieku atalgojumu, ko saņem no valsts. Līdz ar milzīgo līdzekļu samazinājumu pārmaiņas skar arī vairākas minētās iestādes. Piemēram, sporta skolā no agrākās 21 likmes tagad palikušas tikai septiņas. Ievērojami mazāk likmju ir arī interešu izglītības iestādēs. Tuvākajā laikā domes deputātiem nāksies lemt par četrus vai piecus domes finansētu pedagogu likmju piešķiršanu. Līdz gada beigām atlikušajiem mēnešiem pašvaldībai tas varētu izmaksāt aptuveni piecus tūkstošus latu. Nāksies izvēlēties, kam naudu *nogriez*. Tā kā, piemēram, sporta skola ar pašreizējo finansējumu iztikt nevar, palielināts arī bērnu vecāku līdzfinansējums. Ar direktoriem apspriesta iespēja, kurām iedzīvotāju kategorijām piemērot atlaides. Paredzams, ka tās būs maznodrošinātās, trūcīgās un daudz bērnu ģimenes.

Kas gaidāms nākamā gada sākumā, pagaidām grūti prognozēt, teic A.Adamovičs. Kaut kāda skaidrība būs tikai tad, kad kļūs zināmas jaunā valsts budžeta iespējas.

L.Kirillova

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

65307058, 65307059 (žurnālistiem). Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Lai krakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo

redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauc uz «Novadnieku» obligāta.

Lai kraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Lai kraksts iznāk atonaš reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

Vienmēr ceļā

Lielās «fūres» ir neatņemama sastāvdaļa uz Latvijas ceļiem. Tās brauc divatā, trijātā, turoties «viena otrai astē» un ar savu sacelto vēju bezmaz vai rauj nost no ceļa kādu vieglāka svara braucamo. Kā tālbraucēju darbā ir vairāk — romantikas vai smaguma, kā klājas kravu pārvadātājiem šajos krīzes laikos, kā kļūt par tālbraucēju — autovadītāju, — uz šiem un citiem jautājumiem lūdzām atbildēt VLADISLAVU ŠUSTU, SIA «Rosme» valdes locekli, uzņēmuma faktisko vadītāju un īpašnieku. Uzņēmums atrodas Stirnu ielā Līvānu nomalē, pirms apvienošanas te skaitījās Jersikas pagasta teritorija. Nosaukums atbilst videi, — visriņķi apkārt mežs un krūmāji. Ciemos pie tālbraucējiem nākot ne vien stirnas, zaķi, manīti arī draiski jaunie lapsēni. Tāpat varot atrast «lāčus», stāsta Vladislavs Šusts, šo vārdu lietojot pārnēstā nozīmē, jo tautas valodā tā sauc sēnes — lāču bekas. Tiesa, ejot pēc sēnēm, jāuzmanās no ne visai patīkamiem kaimiņiem — rūpuļiem. Pat indīgās odzes manītas. Tām te patvēruma papildinām. Pie Līvāniem kādreiz bija iecerēts uzcelt profesionāli tehnisko skolu. Tapuši pamati, apakšzemes komunikācijas, bet nu celtnē pamesta un aizaugusi, toties der rūpuļiem kā labu labās mājvietas. Vladislavam sēņošana viens no vaļaspriekiem. Pērn ar sievu Valentīnu braukuši uz paziņu iestāstītu vietu Jēkabpils pusē. Pa četriem spaņiem ar baravikām, — tāds katram bijis gūvums.

— Ši vasara un rudens sākums tik bagāts lietussgāzēm. Sakiet, vai kravu pārvadātāju darbs arī kaut kādā veidā ir atkarīgs no laika apstākļiem, no gadalaikiem?

— Man, kā pieredzējušam autovadītājam, jo pats daudzus gadus esmu pavadījis pie stūres, vislabāk patīk pavasaris. Sevišķi, ja nācās braukt uz dienvidu republikām, kur viss jau bija vienos ziedos. Atgriezies mājās, un pēc kādas nedēļas arī te sāk ziedēt. Tā varēja pavasara atnākšanu piedzīvot divreiz. Dienas garas, vakari gaiši. Braukt patīkamāk nekā rudenī vai ziemā, arī noskaņojums labāks. Bet kā uzņēmuma vadītājam ienākumu ziņā labvēlīgākais laiks ir rudenī, kad sākas pārvadājumu sezona, ir vairāk pasūtījumu. Pa gadu daudz kas saražots, uzņēmumi steidzas izpildīt noslēgtos līgumus. Pērn gan sezonas sākšanās nebija tik izteikta, jo jau bija jūtama krīzes ietekme. Pagaidām vēl nevaru prognozēt, kā būs šogad.

— Jūs tik jauki protat stāstīt par dabu, redzams, ka tā jums nav vienaldzīga.

— Esmu dzimis un agrīno bērnību pavadījis patiešām skaistā vietā — Krāslavas rajona Ezerņiekos. Bet vecāki tika politiski represēti. Tas atsauca arī uz manu biogrāfiju. Nācās pārvilkt svītru maniem sapņiem par kuģošanu un ārzemju jūrām, kaut gan mani ļoti saistīja ūdeņi. Toties visu mūžu esmu dzīvojis pie tiem. No Ezerņiekos pārcēlāms uz Skrīveru apkārtni, kur dzīvojam Daugavas krastā pie dendroloģiskā parka. Vieta bija brīnišķīga. Līdz skolai gan tālu, tāpēc pirmo klasi beidzu Majoros, dzīvojot pie tēva māsas Rīgā. Līdz 5. klasei skolā mācījos Skrīveros, pēc tam ģimene pārcēlās uz Līvāniem. Pēc 8. klases absolvēšanas iestājos tehnikumā Rīgā, apguvu autotransporta vadītāja specialitāti, iemācoties arī automobiļa apkopi un remontu.

— Arī tagad, dzīvojot Līvānos, mana māja ir pie ūdeņiem — Dubnas krastā.

— Kur aizsākās jūsu pirmās darba gaitas?

— Strādāju autokombināta Līvānu filiālē, pēc tam iekārtojot darbā biokīmiskajā rūpnīcā. Sanāca tā, ka lielāko daļu no sava mūža nostrādāju par autovadītāju. Šajā darbā varēja vairāk nopelnīt. Varēju palīdzēt sievai izskoloties, jo viņa studēja neklātienē. Pārvadāju kravas pa visu Padomju savienību. Man bija iedota automašīna «Zils», ar ko nostrādāju 17 gadus. Varētu domāt, — laikam sliktš šoferis, ka man nedeļa jaunu mašīnu, taču es pats nevēlējos no tās atteikties. Sautdēju,

rūpīgi kopu, un mašīna uzticama kalpoja.

— Ar ko padomju laika tālbraucēju autovadītāju darbs atšķiras no mūsdienas tālbraucējiem?

— Tagad autovadītājiem strādāt ir daudz vieglāk, jo automašīnas ir komfortablākas, ērtākas. Tajos laikos automašīnas daudz biežāk bojājās. Toties šoferi bija izpalīdzīgāki, viens otram uz ceļa palīdzēja. Taču tagad mazāk romantikas nekā kādreiz. Reti kurš apstāties tev palīdzēt, ja kaut kas būs noticis. Situācija uz ceļiem ir nedrošāka. Tiesa, pēdējā laikā tā sāk uzlaboties. Tajos laikos šī profesija bija arī radošāka, jo šoferim pašam vajadzēja izdomāt, cik braukt, kur nakšņot. Tagad tālbraucēju darbs ir stingri reģlamentēts. No uzņēmuma ar modernām ierīcēm var sekot līdz autovadītāja gaitām pa visu Eiropu. Viņiem ir noteikts stundu skaits, cik var nobraukt diennakti, cik nedēļā. Kādreiz, dodoties reisos, varējām pa ceļam apskatīt ievērojamākās un skaistākās vietas, tagad «jāruļē», nenovirzoties no noteiktā maršruta un tikai pa tiem ceļiem, pa kuriem kravu pārvadātājiem atļauts braukt. Atceros, kad mācījos par automobilistu, Rīgā varējām braukt pa Brīvības (toreizējo — Leņina) ielu, redzēt pilsētas centru. Tagad ar kravas automašīnām pilsētā iebraukt aizliegts. Protams, tagad kravas automašīnas ir daudz lielākas, vieglo automašīnu — vairāk, un līdz ar to satiksmes plūsma jāregulē stingrāk. Lielās pilsētās kravas nogādāšana uz norādīto adresi ir visai problemātiska, jo daudz ceļa zīmju un jāmeklē, kā nokļūt līdz gala punktam. Toties palīdz navigācijas sistēmas, ar kuru palīdzību var nokļūt līdz pat pasūtītāja vārtiem.

— Kāds bija ceļš līdz savam uzņēmumam?

— Devīpdesmitajos gados biokīmiskajā rūpnīcā tika slēgta. Sāku strādāt par autovadītāju paziņas individuālajā uzņēmumā, vadājam kravas uz Eiropas valstīm. Viss toreiz bija jauns un neierasts. Atvērtās robežas, citas prasības, attiecīgs starp cilvēkiem. Pēc kāda laika iegādājos savu kravas automašīnu. Tā gan bija nolietota, bet saveđu kārtībā un varēja

● Vladislavs Šusts kopā ar saviem mazdēliem Edgaru, Eināru, Rolandu un ar ģimenes kopīgo mīluli Čārliju. Šoreiz fotogrāfijā nav ceturta mazdēla — Normunda. Vectēvs Iepojas ar saviem brašiem mazdēliem. Visiem kopā patīk doties jaukos izklaides ceļojumos ar plostu pa Daugavu. Ķert zivis, uz ugunsкура vārīt zupu, nakšņot telti uz plostā, vērot dabu. Attēlā redzama pieckilogramīgā lidaka ir viens no Vladislava Šusta rekordliem.

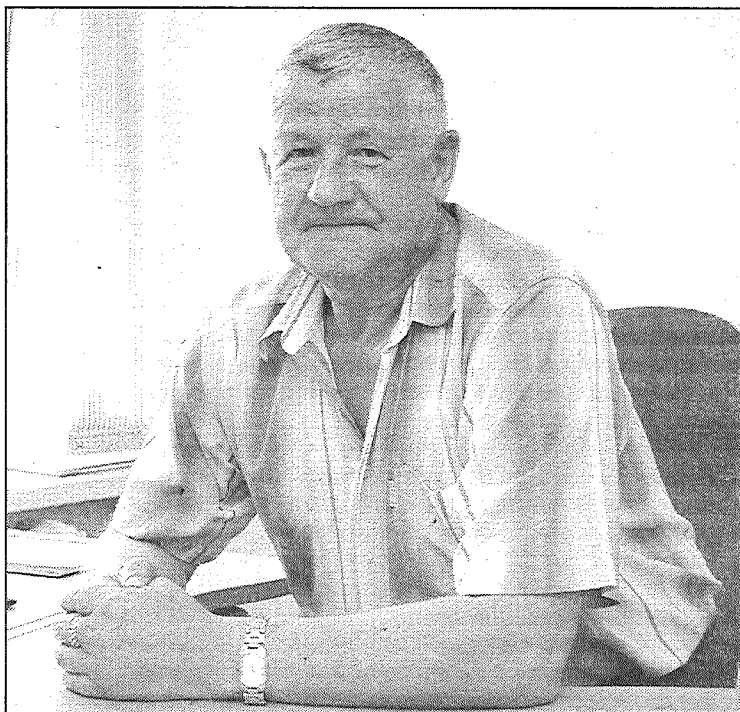
Foto no Vladislava Šusta ģimenes albuma.

braukt. Sākām strādāt divatā, izveidojām individuālo uzņēmumu. Tas bija «Rosmes» aizsākums. Krājām naudu, nēmām kredītu bankā un iegādājāmies Eiropas standartiem atbilstošas mašīnas. Laika gaitā kļuva par vienīgo uzņēmuma īpašnieku.

Kopš dibināšanas apritējuši jau 17 gadi. Tā attīstībā līdzekļus un darbu ieguldīja visa mana ģimene, kā nu kurš varēja. Vecākajam dēlam Valdim tagad pieder savs autotransporta uzņēmums, abi apsaimniekojam vienu un to pašu biroja ēku, teritoriju. Jaunākais dēls Paulis ir autovadītājs Valda uzņēmumā. Ģimeniskām saitēm ir liela nozīme. Valda uzņēmumā strādā viņa dzīvesbiedre Tamāra. Arī mana dzīvesbiedre Valentīna daudz darba ieguldīja manā uzņēmumā, strādāja par grāmatvedi. Tagad gan dzīvo pa mājām, jo atbilstoši jaunajai kārtībai pensijas saņēmējiem vairs nav izdevīgi strādāt. Ja ir nepieciešamība, mums ar dēlu savstarpēji palīdzēt ir vieglāk, nekā lūgt palīdzību svešiem.

— Vai varat pastāstīt plašāk, cik liels ir jūsu uzņēmums, cik darba vietu, kādas kravas pārvadājat, kā ir ar konkurenci?

— Uzņēmumam pieder 18 automašīnas, kas kravas pārvadā pa Eiropu, brauc uz Vāciju, Holan-

● Dzīvē jau nekad nav tā, lai varētu pateikt, — nu viss ir sasniegts, par sevi un savu uzņēmumu saka SIA «Rosme» valdes loceklis Vladislavs Šusts, cerot un ticot, ka krīze Latvijā tomēr agrāk vai vēlāk beigsies. Foto: A.Šnepsts

di, Beļģiju, Franciju. No Latvijas pārsvarā vedam kokmateriālus, kūdru. Atpakaļceļā transportējam kravas uz Latviju, Lietuvu, reizēm uz Igauniju, arī uz Krieviju. Latgales reģiona mērogā nav daudz tādu kravu pārvadāšanas firmu, kas būtu lielākas par mūsējo. Uzskatu, ka firmas mērogu ziņā esam sasnieguši optimālo variantu, un tālāka paplašināšana nav iecerēta. Katrai automašīnai savs vadītājs, bez tam ir arī maiņas šoferi, jo tālbraucējiem maz iznāk pabūt savās mājās, bet reizēm ģimenes apstākļu dēļ tomēr tas vajadzīgs, tāpēc nepieciešami maiņas šoferi. Uzņēmumā strādā arī menedžeris, kas nodarbojas ar loģistiku, organizē pasūtījumus, kravu iekraušanos, divi grāmatveži, atslēdznieki, kas veic automašīnu tehnisko apkopi. Pēdējā laikā pieprasījumu skaits pēc pārvadājumiem ir sarucis. Tomēr krīzes laikā savu darbinieku skaitu neesam samazinājuši, vienīgi varbūt nevaram atļauties samaksāt tik, cik kādreiz. Mēģinām saglabāt savus cilvēkus. Reizēm ir kāds finansiāli ne īpaši izdevīgs pasūtījums, taču tiek pieņemts, jo šoferis varbūt jau mēnesi nav braucis, viņa ģimenei nav, no kā pārtikt. Vados pēc principa, ka pret darbiniekiem jāizturas labvēlīgi. Viņi to novērtē.

Taču ne ar katru pasūtītāju esam gatavi noslēgt līgumu. Sadarbojamies tikai ar uzticamiem pasūtītājiem, par kuriem droši zināms, ka samaksās, ka krava būs droša, tajā nebūs noslēptas nelegālas preces.

Krīze mūs neskar varbūt tik lielā mērā tādā ziņā, ka esam paspējuši bankai atdot kredītu, kas bija ņemti automašīnu iegādei. Mašīnas ir komfortablākas, vadītājiem ērti strādāt, ir ledusskapji, var uzsildīt mikroviļņu krāsnis ēdienam, automātā pagatavot kafiju, nakti izgulēt.

— Kādas prasības tiek izvirzītas tālbraucējiem, pieņemot šajā darbā?

— Neviens jau neatnāk ar lielu pieredzi, tāpēc jauno šoferi pirmajā reisā laižam divatā ar otru autovadītāju. Nākamajos reisos sūtām kopā ar vienu vai divām ci-

tām automašīnām. Visiem ir rāciņas, ar ko savstarpēji sazināties. Kad cilvēks iegūst pieredzi, viņam rodas interese par darbu, pierod pie neparastajiem apstākļiem, var turpināt strādāt. Darbs ir sarežģīts. Jābūt gatavam pašam novērst kādu tehnisku kļūmi, jāorientējas ceļā, pilsētās, jāmaksā sazināties kādā svešvalodā, un kopumā jābūt liela atbildība par sevi, par automašīnu, par kravu. Jāprot ekstremālās situācijās pieņemt lēmumu. Vienmēr atgādinām, — ja uz ceļa ir kādas problēmas, piemēram, atkal ziemā, tad neriskēt un labāk nogaidīt, kamēr nokaisis ceļu, un braukšana būs droša. Pārvadājam dārgas kravas, tāpēc vajadzīgi cilvēki, kam var uzticēties, jo reisā viņi ir nedēļām ilgi, vieni paši, bez priekšnieka klātbūtnes. Jāievēro drošība, tāpēc vienmēr tiek atgādināts neapstāties vientuļās vietās, neuzņemt svešiniekus, degvielu uzpildīt tikai lielās uzpildes stacijās. Par laimi, uz saviem vadītājiem varu paļauties, pa šiem gadiem nopietnu negadījumu nav bijis. Biežāk jārisina dažādi jautājumi, kas saistīti ar robežu šķērsošanu, īpaši tas attiecas uz Krievijas robežu. Protams, kontrabandas ieviešana ir jāapkaro, bet cilvēki arī jāciena, nevar viņiem likt dienām ilgi nikt pie robežas, un katram ierēdnim atļauties šoferi padarīt melnu un maziņu. Autovadītāji var mani sazināt arī naktīs, brīvdienās un svētku dienās, ja ir vajadzīga mana palīdzība kādu formalitāšu kārtosānā uz robežas. Domās kopā ar saviem autovadītājiem vienmēr esmu ceļā.

— Kā pavadāt savu brīvo laiku? Vai arī atvaļinājumā vilina ceļi un tālas vietas?

— Jā, protams. Ar ģimeni apceļojam valstis, kurās nav būtis, piemēram, bijām Kanārijū salās. Kā jau teicu, patīk ūdeņi, tāpēc vairākkārt ar plostu izbraidīta Daugava. Kādreiz jaunībā nodarbojos gandrīz ar visiem sporta veidiem, sevišķi ar ritenbraukšanu. Tagad visvairāk ar peldēšanu, arī ar peldēm aukstā ūdenī. Ja upe neaizsalst, tad peldos visu ziemu.

L.Rancāne

Zelta kāzas svin Francis un Jefrosinija Mauriņi

24. augustā preiliešiem **JEFROSINIJAI un FRANCIM MAURINIEM** apritēja

50 kopdzīves gadi. Dažas dienas vēlāk draudzīgo ģimeni viņu skaistajā jubilejā — zelta kāzās — sveica Preiļu novada domes priekšsēdētāja vietnieks Jānis Anspoks, «Novadnieku» informē Preiļu novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Paegle. Sestdien, 29. augustā, jubilāri kā dāvanu no radiem saņēma zelta kāzu svinības viesu mājā Jēkabpilī, kur dzīvo Jefrosinijas māsa un brālītis ar ģimenēm.

Franča Mauriņa un Jefrosinijas Koļesņikovas laulība tika reģistrēta 1959. gada 24. augustā Preiļu rajona Sondoru ciema padomes izpildkomitejā. Abi iepazinušies 1958. gadā, kad Jefrosinija dzīvoja Preiļu pagasta Jermaku sādžā, un arī Francis pēc skolas pabeigšanas Valmierā bija iesācis darbu Preiļu pusē.

Jefrosinija Jermaku sādžā dzīvoja pie vec-tēva un vecmāmmas, kuriem bija sava māja. Kolhozu veidošanās laikā Jefrosinijas vecāki iestājās kolhozā, un arī jaunā meitene bija ļoti strādīga — slauca govīs, plūca linus, strādāja uz lauka. Viņai gāja no rokās jebkurš darbs. Bērņībā un agrā jaunībā Jefrosinijai daudz iemācīja vecmamma — gatavot ēst, un ne tikai savai ģimenei, bet prast garšīgi pagatavot un uzklāt galdu arī svētku reizēs.

Francis, dzīvojot laukos, jaunībā apguva daudzas amata prasmes gan lauksaimniecībā, gan dažādās amatniecības nozarēs. Tās jaunajam vīrietim noderēja dzīves laikā, kad vajadzēja pelnīt iztiku un rūpēties par savas ģimenes labklājību.

Pēc kopdzīves sākuma Preiļu pagastā jaunā ģimene pārcēlās uz dzīvi pilsētā. Francis strādāja toreizējā Preiļu rajona Remontu un celtniecības pārvaldē, Jefrosinija

● Jefrosinija un Francis Mauriņi savā kāzu dienā pirms 50 gadiem.

ilgu laiku bija nodarbināta linu rūpnīcā, līdz pensijas vecuma sasniegšanai strādāja Preiļu namu pārvaldē par sētnieci.

Mauriņu ģimenē izaudzināti divi dēli — Viktors un Dainis. Jubilāru radi atzīst, ka Jefrosinija ar Francis iemācījuši saviem bērniem tikpat lielu darba mīlestību, kāda tā ir pašiem. Ar savu apzinīgu darbu uzņēmumos dēli ieguvuši kolēģu un vadības cieņu un atzīni. Vecākais dēls Viktors dzīvo Līvānos un Līvānu stikla rūpnīcas

● Zelta pāris Jefrosinija un Francis, pusgadsimtu aizvadījuši roku rokā, zina, ko nozīmē ģimenes dzīve — ne vien kopīgus priekus, bet arī kopīgi pārvarētas grūtības.

darbības laikā bija atzīts stikla pūtejs, ļoti labs sava amata pratējs. Jaunākais dēls Dainis ar ģimeni dzīvo Rīgā un strādā celtniecībā. No pamatdarba brīvo laiku abi dēli ir izmantojuši, lai apgūtu jaunus arodus un paveiktu ko vairāk savām rokām. Bez problēmām izdodas salabot kādu nīķi savām automašīnām, paveikt remontu savos dzīvokļos, jaunākais iemācījies salabot arī apavus.

Dainis ir nodibinājis ģimeni, un kopā ar sievu audzina divus dēlus — Juri un Robertu. Mazdēli bieži brauc ciemos pie vecvecākiem un iepriecina viņus ar savu klātbūtni.

Jefrosinijas māsa Irina pastāstīja, ka abi jubilāri, kuri jau no dzimšanas ir cilvēki

ar īpašām vajadzībām, dzīves laikā iemācījušies ļoti daudz. Jefrosinija nav ieguvusi izglītību skolā, bet prot garšīgi gatavot, šūt, adīt, uzklāt skaistus svētku galdus. Abiem laulātajiem jau jaunībā ir iemācīta zemes mīlestība, tāpēc arī tagad tiek kopts dārzs un izaudzēti dārzeņi gan pašu iztikai, gan cienastam ciemiņiem. Francis ar interesi seko notikumiem sabiedrībā, valsts dzīvē un pasaulē.

Īpaša šajā ģimenē ir pozitīvā gaisotne, cieņa vienam pret otru, mirdzums abu jubilāru acīs un cilvēku mīlestība, ko var sajūt, jau pārkāpjot ģimenes mājokļa sliekšni. Lai jubilāriem laba veselība, daudz enerģijas un lai pietiek sirds siltuma un dāsnuma arī turpmāk!

No 1. septembra likvidēta Sabiedrības veselības aģentūra

31. augusts bija pēdējā darba diena valsts aģentūrai «Sabiedrības veselības aģentūra» (SVA) — tā ir likvidēta, bet funkcijas nodotas citām nozares iestādēm saskaņā ar Ministru kabineta šī gada 29. jūlija lēmumu, «Novadnieku» informē SVA komunikācijas daļas speciālisti.

Aģentūras pirmsākumi meklējami 1946. gadā, kad tika izveidota LPSR Sanitāri epidemioloģiskā stacija. Neskatoties uz vairākkārtējām nosaukuma maiņām, aģentūra turpināja pildīt tai deleģētās funkcijas — infekcijas slimību epi-

demioloģiskā uzraudzība, vides faktoru monitorings un produktu un būvju higiēniskā novērtēšana. Aģentūra bija iestāde, kas sāka veidot pirmos ziņojumus par dažādām sabiedrības veselības problēmām, izmantojot nozares statistikas datus, sniedza ieteikumus Veselības ministrijai un nozares profesionāļiem, kā šīs problēmas risināt — ierosinot gan izmaiņas likumdošanā, gan dažādus profilakses pasākumus.

2006. gadā, kad tika uzsākta sabiedrības veselības nozares sakārtošana, SVA strukturā esošās diagnostikas laboratorijas tika nodotas Pārtikas un veterinārajam dienestam un Latvijas infek-

toloģijas centram. Savukārt 2007. gadā SVA tika pievienotas jaunas funkcijas — HIV, AIDS un seksuāli transmisīvo slimību uzraudzība, veselības veicināšana, garīgās veselības un atkarību slimību uzraudzība un metodiskā vadība. Visas šīs funkcijas veidoja SVA par Eiropas Savienības izpratnei atbilstošu sabiedrības veselības institūtu. Tāpat apliecināja fakts, ka tajā pašā gadā SVA kļuva par Starptautiskās nacionālo sabiedrības veselības institūtu asociācijas locekli.

Iestāde tika reorganizēta jau 2007. gadā. Kopš tā laika tur piecas reizes veikta administratīvo štatu samazināšana, kopumā par

vairāk nekā 170 darba vietām. SVA pastāvēšanas pēdējās dienās centrā un četrās filiālēs strādāja vien 290 darbinieki.

SVA vadība pašreizējās krīzes apstākļos atzīst reorganizācijas procesu nepieciešamību nozarē. Taču jāatzīmē, ka SVA likvidācija šajā gadā nenod nekādu budžeta līdzekļu ietaupījumu. Tāpat bažas rada fakts, ka aģentūras uzsāktās aktivitātes un projekti, kas balstīti uz pētījumiem un nesu pozitīvu efektu ilgākā laika periodā, var palikt nerealizēti. Līdz ar to Latvija, iespējams, būs VIENĪGĀ valsts Eiropā, kur nepastāvēs valstiska sabiedrības veselības institūcija, kas sabiedri-

bas veselības problēmas piedāvā risināt, izmantojot valstij ekonomiski izdevīgāko paņēmieni — profilaksi un veselības veicināšanu, nevis dārgāko — ārstēšanu.

Līdz ar SVA likvidāciju un funkciju sadalīšanu sagaidāms, ka mazināsies profilakses un uz pierādījumiem balstītu veselību veicinošu aktivitāšu nozīme veselības aprūpes sistēmā kopumā. Atbildība par veselīgu dzīvesveidu un informācijas iegūšanu par cilvēka veselības saglabāšanu un uzlabošanu, šobrīd tiek atstāta katra iedzīvotāja ziņā, tādejādi paaugstinās katra paša atbildība par savu veselību.

Sagatavoja L. Kirillova

Lauku atbalsta dienests uzsāk apakšpasākuma «Erozijas ierobežošana» iesnieguma veidlapu izsniegšanu

Lauku atbalsta dienests (LAD) aicina lauksaimniekus, kuri 2006. gadā ir uzņēmušies saistības saskaņā ar Lauku attīstības plāna pasākuma «Agrovide» apakšpasākuma «Erozijas ierobežošana» nosacījumiem, pieteikties atbalsta saņemšanai, «Novadnieku» informē LAD sabiedrisko attiecību speciāliste Vineta Jansone.

No 31. augusta LAD uzsāk iesnieguma veidlapu izsniegšanu

reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs (RLP). Veidlapu varēs saņemt, uzrādot LAD klienta reģistrācijas numuru.

Lai saņemtu maksājumu, līdz 2. oktobrim pretendētājam RLP jāiesniedz aizpildīta iesnieguma veidlapa — «Pasākuma «Agrovide» apakšpasākuma «Erozijas ierobežošana» iesniegums 2009. gadā». Papildus jāiesniedz arī lauku bloku kartes ar precīzi iezīmētām platībām, neatkarīgi no tā, vai platība tiek pieteikta uz atbalstu, vai arī kā platība bez atbalsta.

Pretendējot uz atbalstu, lauksaimniekam, kurš jau ir uzņēmis saistības apakšpasākumā «Erozijas ierobežošana», jāņem vērā divi svarīgi nosacījumi. Pirmais — laika posmā no 15. novembra līdz 1. martam vismaz 70% no saimniecības lauksaimniecībā izmantojamās zemes jābūt aizņemtai ar zaļajām platībām. Otrais — platības, par kurām saistības uzņemtas 2006. gadā, turpmāk samazināt nedrīkst un tās atkārtoti jāpiesaka atbalstam katru gadu saistību perioda laikā.

LAD lūdz ņemt vērā, ka aizpildot lauku bloku karti, lauksaimniekam ir skaidri jāieņem visu savu saimniecībā esošo lauksaimniecībā izmantojamo zemi, t.i., erozijas ierobežošanas saistību platību, kā arī tās platības, kuras uz erozijas ierobežošanas atbalstu nepretendē.

Ja lauksaimnieks uz atbalstu platību maksājumiem pieteicies elektroniski, un tagad iesniegumā pieteikto lauku atrašanās vieta un to platības nav mainītas, salīdzinot ar iepriekš sniegto un lauku

bloku kartē norādīto informāciju, lauku bloku kartes atkārtoti nav jādrūka un jāiesniedz.

Erozijas ierobežošanas mērķis — veicināt erozijas samazināšanu, palielinot veģetācijas noklāto platību proporciju lauksaimniecībā izmantojamās zemēs, kā arī veicināt augsnes augu barības vielu saglabāšanu.

Sīkāka informācija par šo apakšpasākumu atrodama LAD mājas lapā — www.lad.gov.lv — ES atbalsta sadaļā Lauku attīstības plāna pasākumi.

Ārzemnieki izgriež pogas Latvijas brūnaļām

22. augustā Preiļu novada Ličos notikusi Latvijas Gaļas liellopu audzētāju asociācijas rīkotā šķirnes liellopu izsole bija pulcējusi lauksaimniekus no daudziem Latvijas nostūriem. Bet kā ir apkārtējos novados? Vai Latgales zemniekiem ir interese par perspektīvāko gaļas liellopu šķirņu audzēšanu?

Atbildes uz šiem jautājumiem «Novadnieks» atrada tepat Preiļu novada Preiļu pagastā.

Simentālieši pagaidām priecē tikai sirdi

Preiļu pagasta Ličos, kur savā zemnieku saimniecībā «Jaunaudzes» strādā Maruta un Bronislavs Plivdas, Simentāles šķirnes liellopi parādījās pagājušajā gadā. «Esmu atgrieziesies vecāku mājās,» saka Maruta. «Bet, tā kā mums ar vīru pa dienu ir cits darbs, sapratām, ka ar slaucamajām govīm, kā saka, neies cauri, tad ir jāpamet visas pārējās nodarbošanās. Zemes ir pietiekami, tāpēc, braukājot pa Latviju, noķērām ideju, ka derētu iegādāties kādas labas šķirnes gaļas liellopus. Izmantojām iespēju, ko deva programma «Atbalsts daļēji naturālajām saimniecībām». Pērnā gada oktobrī iegādājāmies četras grūsnas Simentāles šķirnes teles un vairākas telītes. Pavasarī atskrēja burvīgi teliņi, tagad simentāliešu pulciņš ir jau 12. Mūsu lepnums, protams, ir vaislas bullis Pablo, ko iegādājāmies saimniecībā «Korna dzirnavas» Aizkalnes pagastā.»

Simentāles šķirnes dzīvnieki pieder pie gaļas/piena liellopiem, tāpēc to turēšana lielas raizes nesagādā. «Rudeni ierīkojam nojumi, kur ir gan jumts, gan sienas aizvējams. Kūts ziemā nemaz nav vajadzīga, jo vislabāk šīs šķirnes dzīvnieki jūtas svaigā gaisā, vienīgi jānodrošina siens un jāpārūpējas, lai ūdens nesasalst.» Tā kā katrai šķirnei ir savas īpatnības, tās vislabāk iepazīt praksē. Par lielo, masīvo govju raksturu no pašas pieredzes tagad zina stāstīt arī Maruta. Nu nemaz neesot mīļas, lai gan ļoti komunikablas un arī ziņkārīgas. Visgrūtāk gājis atnešanās laikā pavasarī. «Pirmais teliņš atskrēja 1. aprīlī, uz klāja lauka. Todien bija samērā auksts laiks, gribējām mazuli ienest silākā vietā, bet gotiņa mūs nemaz negribēja laist klāt. Patiesībā šie lopiņi ir ļoti gudri, beidzot gotiņa saprata, ka gribam palīdzēt, un ļāva mums rīkoties. Nākamais teliņš ieradās 4. aprīlī, bet trešais — 1. maijā.»

Zižot mamas pienu, cik vēlas, teliņi aug acimredzami. Tagad, piecu mēnešu vecumā, to svars jau tuvojas 300 kilogramiem. Tas nozīmē, ka diennaktī to svars pieaug par 1,5 līdz 1,7 kilogramiem. Latvijas brūnās šķirnes buļļuks tādu svaru sasniedz tikai pusotra gada vecumā, skaidro Maruta. Tā kā visi šī pavasara teliņi ir meitenītes (Ausma, Bella un Amata), Maruta un Bronislavs par dzīvnieku realizāciju gaļā nemaz nēdomā. Turēšot ganāmpulka paplašināšanai. Tā kā ganību pietiekami, kopumā ap 14 hektāri, saimnieki cer, ka ar laiku ganāmpulks pieaugs līdz 30 dzīvniekiem. Tas esot optimālais skaits,

lai šķirnes lopu turēšana sāktu atmaksāties.

Par gaidāmo ziemošanas periodu raīžu nav. Siens sagādāts pietiekami, ierīkota arī speciāla barotava, kur lielos ruļļus novietot, lai lopi ar kājām barību nesamīca. Drīzumā ielānāts brauciens uz Poliju, kur plānots iegādāties speciālus metāla režģus dzīvnieku ievietošanai vajadzības gadījumam. Kāpēc uz Poliju? Tāpēc, ka tur režģus var iegādāties ievērojami lētāk nekā Latvijā.

Maruta teic, ka Simentāles šķirnes govīs ir pienīgas, tās varot arī slaukt. Domājams, piena nebūtu daudz mazāk kā slaucamo šķirņu govīm. Arī veselības problēmu nav pārāk daudz, lopi ir izturīgi pret slimībām un klimatiskajiem apstākļiem. Šķirnes tālākai veidošanai gan jāievēro, kāds ir eksterjers, piemēram, cik precīza un kādā leņķī ir pakāļāju locītava. Tāpēc, ka lopiņiem ir liels svars, locītavai jābūt precīzi 130 grādu leņķī, lai būtu vieglāk nest simtus kilogramu dzīvmasas un mazāk būtu kāju traumu.

«Pagaidām Simentāles šķirnes ganāmpulks mums ir hobijam,» teic Bronislavs un smejas, ka tagad esot papildīts sievasmātes sapnis par lielu skaistu govju pulciņu. Tiesa, slaukšana nesanākot, bet var taču saimniekot arī tā. Gan jau ar laiku būšot arī peļņa, bet pagaidām prieks tikai sirdij.

Kur hailenderi un šarolē, tur mežs neaugs

Tikpat aizrautīgi un ar sajūsmu par savu gaļas liellopu ganāmpulku stāstīja arī Bronislava brālis Anatolijs Plivda, kurš saimnieko netālu no pilsētas — Plivdu sādžā. Viņam aiz elektriskā gana žoga ganās divu šķirņu skaistuli — Hailenderu un Šarolē šķirnes dzīvnieki.

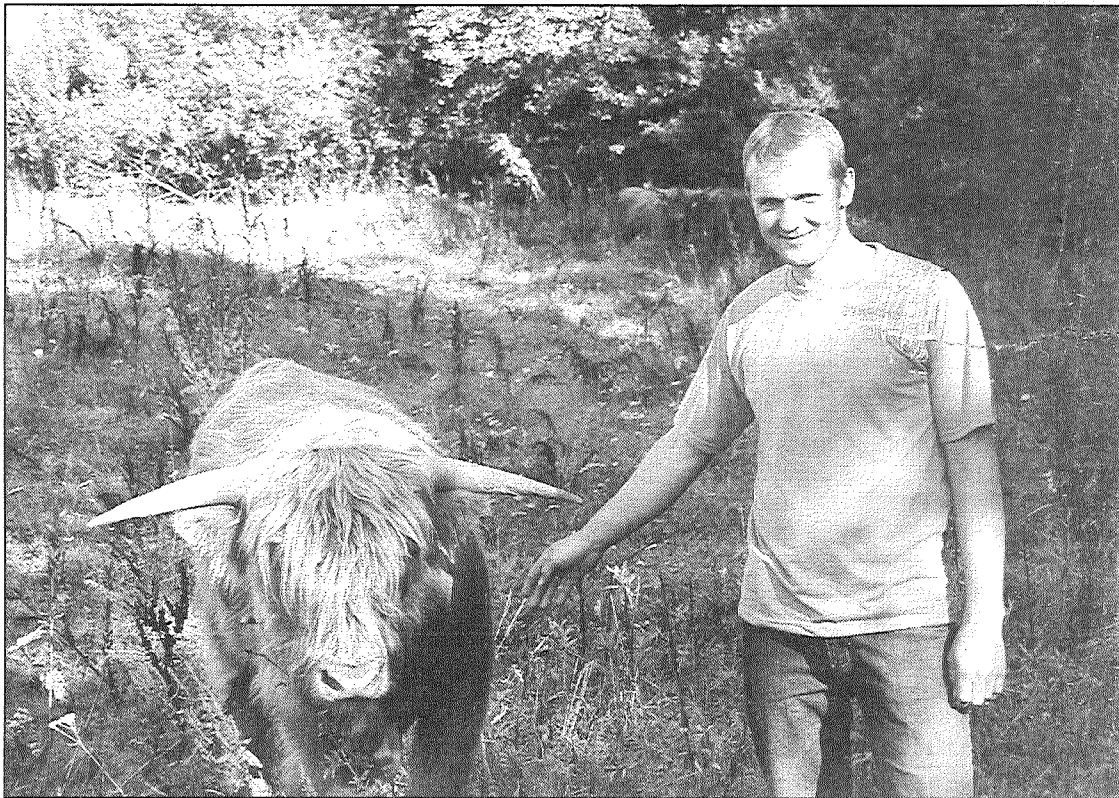
«Vienreiz stīrnas bija sarāvušas aizžogojumu un visi mani lopi devušies brīvsoli,» stāsta Anatolijs. «Steigā nebiju pārgērbies ierastajās drēbēs, tāpēc lopiņi pa gabalu juta svešu smaržu un nedevas rokās. Dabūju skrīet mājās un vilkt mugurā darba jaku.» Tā saimnieks atceras pirmo pieredzi ar Latgalē pagaidām maz zināmajām gaļas liellopu šķirnēm.

«Nesen biju Vācijā, viesojos pie kāda saimnieka. Braucot uz firmas biroju, pamanīju ceļa malā aitu ganāmpulku, vairāki simti dzīvnieku. Pēc pāris stundām brauc atpakaļ, skatos, aitas ganās aplokā šosejas otrā pusē. Nevarēju saprast, kā tik īsā laikā viņš dabūjis dzīvniekus pāri ceļam, kur ir visai dzīvā satiksme. Vācietis man teica, lūk, ko. Lai gan Hitlers savulaik pasaulei daudz ļauna nodarījis, vāciešiem viņš iemācījis vienu — cienīt zemnieku un viņa darbu. Apstājas zemnieks uz ceļa, aptur satiksmi un dara savu darbu. Ja nebūs zemnieku, nebūs pārticības valstī. Kad tā būs un vai vispār būs pie mums, mani māc šaubas,» filozofiski noteic Anatolijs un skumji turpina. «Izmirstam. Kad kolhozi izjuka, vēl kādus gadus pēc tam Plivdu sādžās apkārtnē visi turēja govīs, slauca pienu, pārdeva produkciju. Tagad nekā, apkārt tukšums, mežs un krūmi pārņem zemi.»

Lai tā nenotiktu arī viņa piemājas saimniecībā, Anatolijs pērn-

● Lai gan Simentāles šķirnes lopus Maruta un Bronislavs Plivdas iegādājušies, iepazīstoties vienīgi ar šķirnes aprakstiem, izvēli viņi nenožēlo. Viss brīvais laiks saimniekiem pāiet ganībās, kā saka, komunicējot ar ziņkārīgajām, sabiedriskajām, bet reizēm arī neapreķināmajām gotiņām.

● Anatolijs Plivda ir sajūsmā par Herefordas šķirnes dzīvniekiem, kas ir ne tikai amizanti izskatā, bet arī ļoti labi sadzīvo ar citu šķirņu pārstāvjiem.

gad iegādājies divu šķirņu gaļas liellopus. Kur pāri iet hailenderi un šarolē, tur mežs neaugsot nekad, viņš pārliecināts. Pagaidām ganāmpulks nav liels un viss notiekošais tiek raksturots īsi — nākotnei. Nēkāda ātra naudas pelnīšana nesanākot, tam esot domātas slaucamās govīs. Jābūt lielam ganāmpulkam, lai varētu pārdot gaļai teļus, kuri, zīžot pienu, aug ātri.

Kāpēc tieši šīs — visai atšķirīgās šķirnes? Gribējies kaut ko jaunu, eksotisku, pie tam ne jau naudai, bet sākumā pašā priekam. Tāpēc arī izvēlēta Herefordas šķirne, kas der ekstensīvai saimniekošanai platībās, kuras pārņem krūmi, kur ir purvainas un lauksaimnieciskai izmantošanai grūti piemērojamas zemes. Neko vairāk par nojumi arī ziemā nevajagot, jo lopi paši izaudzē tik biezu kažoku, ka ne sals, ne puteņi cauri neņem. Toties baltās Šarolē šķirnes gotiņas paredzētas intensīvai audzēšanai, jo strauji pieņemas svarā. Maijā dzimis teliņš augumā jau ir gandrīz tikpat liels

● Blondās Šarolē šķirnes pārstāves uz zaļo ganību fona izskatās lieliski. Foto: A.Šņepsts

kā divgadīgais herefordietis. «Ziniet, ja man šīs lietas nepatīktu, es jau sen sēdētu ārzemēs un pelnītu labu piķi,» saka Anatolijs, kad jautājam, kādu iemeslu mudināts viņš tradicionālo piena lopkopību savā piemājas saimniecībā papildinājis ar gaļas liellopu audzēšanu. «Esam te kā pēdējie mohikāņi, nodzīti līdz kliņķim.

Pērn jutu, ka ar piena lopkopību nebūs labi, ka iepirkuma cena kritīsies. Tā arī notika. Cik ilgi tas vilksies, nezinu, toties man tagad ganībās, lūk, kādi skaistuli. Arī citiem zemniekiem iesaku nopietni pārdomāt iespēju turēt gaļas liellopus.»

L.Kirillova

Mirkļu burvība trīs mākslinieču skatījumā

Sajust mirkļa noskaņu, atēlot to sev tuvā krāsu gammā un stilā, un aizkustināt mākslas cienītājus, — tas izdevies trijām Preiļu meitenēm, jaunajām māksliniecēm **Jūlijai Podskočijai, Māritei Zimelei un Vandai Sondorei** ar kopīgo izstādi «Mirkļu burvība».

Izstāde pagājušajā nedēļā tika atklāta Preiļu galvenajā bibliotēkā un pulcēja krietnu apsveicēju pulciņu. Tas galvenokārt sastāvēja no meiteņu skolas biedriem, bet bija ieradušies arī vecāki un citi ģimenes locekļi, skolu pedagogi, kā arī «vislabākais un burvīgākais» pedagogs — Preiļu novada mūzikas un mākslas skolas skolotājs Kazimirs Anspoks. Tieši viņš arī ievadījis savas audzēknes glezniecības pasaulē, palīdzējis izkopt viņu talantus un mudina nemītīgi tos pilnveidot. Jūlija jau ir absolvējusi skolas mākslas nodaļu, viņa mācās Preiļu 2. vidusskolas 12. klasē, Mārite un Vanda ir Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēknes. Arī Mārite ir beigusī mūzikas un mākslas skolu, šogad absolvēs ģimnāziju, savukārt Vanda tikai šoruden pievienosies ģimnāzistu pulkam. Viņai mūzikas un mākslas skolā vēl jāmacās gads. Visas trīs meitenes saista

● Preiļu meitenes Jūlija Podskočija (no kreisās), Vanda Sondore un Mārite Zimele ar saviem darbiem izstādē «Mirkļu burvība», kas skatāma Preiļu galvenajā bibliotēkā, sevi apliecina kā talantīgas un daudzsoļošas mākslinieces. Foto: A.Šņepsts

draudzība, viņas darbojas Latvijas bērnu mākslinieciskās fan-

tāzijas akadēmijā, kur attīsta savas spējas mākslinieka Jāņa Anmaņa

vadībā. Jaunās mākslinieces ne reizi vien piedalījušas valsts un

starptautiska mēroga mākslas konkursos, kļuvušas par laureātēm.

Beidzot ar mūsu darbiem iepazīsies arī Preiļu iedzīvotāji, teica meitenes izstādes atklāšanā, par šo iespēju sakot paldies bibliotēkas vadītājai Sigitai Bricei. Jūlijas, Vandas un Mārites gleznas līdz šim ir tikušas izstādītas vairākās Latvijas pilsētās. Kopā ar citu autoru darbiem gleznas bija aplūkojamas Rīgā Kongresu namā.

Bibliotēkas apmeklētājiem jauno mākslinieču gleznas skatāmas otrajā un trešajā stāvā, kopskaitā tie ir gandrīz 30 darbi. Mākslinieciskie rokraksti ir atšķirīgi. Vandai tuvāka abstraktā māksla, dažos darbos jūtama grafiti ietekme. Arī Mārite pievēršas abstrakcionismam. Viņai patīk eksperimentēt ar stilizāciju, grafiku. Jūlija veido kolāžas no dažādiem materiāliem, savdabīgi atklājot sievietes iekšējās pasaules bagātību. Kopumā meiteņu darbos daudz vietas atvēlēts sievietu tēliem.

Jūlija un Vanda «Novadniekam» pilnīgi noteikti apgalvoja, ka arī turpmākais dzīves ceļš būs saistīts ar mākslu, Mārite atzina, ka gleznošana būs mīļākais vaļasprieks.

Gardēžu interešu klubīņš uzsāk darbu

Turku pagasta Zundānu tautas namā notika pirmā «Gardēžu klubīņa» tikšanās ar nosaukumu «Mana recepte no vecmāmiņas pūra lādes».

Kā informēja Zundānu tautas nama vadītāja Ināra Ivanova, pasākuma organizatori bija patīkami pārsteigti par lielo interesi un atsaucību, jo uz šo tikšanos ieradās dažā-

da vecuma un dažādu tautību cilvēki. Tika parrunātas senas, bet ļoti interesantas ēdieni un dzērienu receptes, kas ļoti aktuālas ir šajā laikā, kad dārzos un mežos nogatavojušies dažādi augļi, dārzeņi un sēnes.

Liela daļa gardēžu bija apbruņojušies ar bločiņiem un zīmuliem, bet citi visus pārsteidza ar pagatavotajiem ēdieniem. Kluba dalībniekiem īpaši iegaršojās un lielu in-

teresi izraisīja Kristīnes Šišlovas begoniju sirups, kā arī zaļa, vitamīniem bagātā zaļu lapu pasta. Žanna Vilcāne visus pacienāja ar «Vecmāmiņas kļockām». Velta Cērmeiece varēja palielīties ar mikstām kā pūpēžiem un pasakaini garšīgām ābolmaizītēm, un kur vēl rivētu kartupeļu sacepums ar gaļu. Viktorija Trabša bija sagatavojusi nogaršošanai vairākus ēdienus,

sākot no siera vafelēm un beidzot ar salātiem un kabaču sautējumiem, savukārt Marija Driksna visus iepazīstināja ar krievu tautas ēdienu receptēm un dažādu dārzeņu pielietojumu tautas dziedniecībā.

Laiks pagāja nemanot un tika nolemts nākošo tikšanos rīkot pirms Miķeļdienas, kad visus gardēžu gaidīs «kartupeļu ballē». Laipni aicinām visus pievienoties!

VĀRKAVAS NOVADĀ

Noteikti datumi, kad dome nestrādās

Sakarā ar to, ka pašvaldībām samazināti līdzekļi un tiek ievērota ekonomija, kā arī ņemot vērā Vārkavas novada domes darbinieku 2009. gada 31. jūlija kopsapulces viedokli, tiek samazināts apmaksāto darba dienu skaits laika posmā no augusta līdz decembrim. Apmaksāto darba dienu skaits tiek samazināts par astoņām, tāpēc Vārkavas novada dome un pagastu pārvaldes nestrādāja 14. un 21. augustā, kā arī nestrādās 18. un 25. septembrī, 16. un 23. oktobrī, 13. un 20. novembrī.

Realizē projektus iedzīvotāju labklājībai

Vārkavas pagasta Pilišķos drīzumā tiks uzsākti ūdensapgādes sistēmas izbūves darbi. Jau noslēgusies iepirkuma procedūra, kā rezultātā par darbu veicējiem izvēlēta personu apvienība, kurā ietilpst divi uzņēmumi: SIA «Siltumkomforts» un SIA «Dolo». Ar tiem noslēgts līgums, un darbiem jau līdz ziemei jābūt galā, — informē Vārkavas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Praņevska. Savukārt Vārkavas ciema teritorijā Lauku attīstības programmas pasākuma ietvaros tiek īstenots projekts, kas paredz Vārkavas ciema ielu — Bērzu, Jaunatnes un Skolas — rekonstrukcijas darbus. Tās tiks asfaltētas. Šie darbi uzticēti SIA «Raus», un

tiem jābūt pabeigtiem līdz oktobra beigām.

Noslēgusies iepirkuma procedūra projekta «Vārkavas sociālās aprūpes un rehabilitācijas centra rekonstrukcija» realizācijai. Tiesības veikt šos darbus ieguva SIA «Borg». Centrs atradīsies Vārkavas ciemā bijušajā kolhoza kantora ēkā. Tajā tiks ierīkoti sociālie dzīvokļi, dienas aprūpes centrs. Te būs mājvieta arī ģimenes centram «Ligzda».

Novadā tiek realizēts projekts, ko atbalstījis Valsts Kultūrkapitāla fonds. Par piešķirtajiem līdzekļiem top maizes krāsns, kas atradīsies Vārkavas ciemā uz mākslīgi izveidotas saliņas pie tautas nama. Darbi tuvojas nobeigumam, jāveic vien apdare un celiņu flīzēšana. Uz šīs saliņas atradīsies arī lapenīte, kuras būvēšanai projekta ietvaros līdzekļus piešķir Latvijas Hipotēku banka.

Augustā Vārkavas novada pašvaldība saņēma vēstuli no Vides ministrijas. Vēstule bija iepriecinoša, jo tajā tika paziņots, ka atbalstu guvis ERAF projekts «Ūdenssaimniecības attīstība Vārkavas pagasta Vārkavas ciemā». Projekta īstenošana sāksies šoruden un turpināsies līdz 2010. gada beigām. ERAF projekta kopējā summa sastāda 157 143 latus, no tiem ERAF finansējums ir 110 390 lati, valsts atvēlējusi 12 987 latus, bet pašvaldības ieguldījums būs 6493 lati, kā arī PVN nodoklis 21 procenta apmērā — 27 272 lati.

Turpinās Vārkavas pagasta teritorijas plānojuma grozījumu izstrāde. Pašlaik top plānojums pirmajā redakcijā. Tā sabied-

riskā apspriešana paredzēta oktobrī un novembrī.

Nosaka pusdienu maksu un delegē deputātus uz novada skolām

Vārkavas novada domes sēdē pieņemts lēmums par skolas pusdienu maksas lieluma noteikšanu. Nolemts, ka novada pašvaldības izglītības iestādēs maksa par pusdienām būs 35 santīmi dienā.

Dome delegējusi deputātus darbam skolu padomēs. Vārkavas vidusskolas padomē darbosies deputāte Anita Brakovska, Rīmicānu pirmsskolas izglītības iestādē — Ženija Cirša, Vanagu pamatskolā — Helēna Ērgle, Vārkavas pamatskolā — Staņislavs Malnačs.

Noteikts minimālais skolēnu skaits klasēs un skolu darbinieku likmes

Vārkavas novada domes deputāti kārtējā sēdē pieņēmuši lēmumu par minimālo skolēnu skaitu klasēs. Noteikts, ka pamatskolās minimālais skolēnu skaits klasē ir astoņi, vidusskolā — 12 skolēni.

Savukārt attiecībā uz atalgojumu pieņemts lēmums, ka izglītības iestādes, kurā mācās līdz 100 bērniem, direktoram darba samaksa ir 447 lati mēnesī, izglītības iestā-

dē, kurā mācās no 100 līdz 150 skolēniem — 457 lati mēnesī, izglītības iestādē no 151 līdz 250 skolēniem — 520 lati mēnesī.

Pedagogu darba algas lielums, sadalot mērķdotācijas, tiek noteikts atbilstoši skolēnu skaitam skolā. Apmaksa par audzināšanas stundām tiek noteikta pēc šādas kārtības: ja skolēnu skaits ir līdz 15, tiks apmaksāta viena audzināšanas stunda nedēļā; 15 – 20 skolēniem — divas stundas, vairāk par 20 skolēniem — trīs stundas. Direktoru vietnieku likmes apstiprinātas šādos apmēros: ja līdz 100 skolēniem — 0,25 likmes, no 100 līdz 150 skolēniem — viena likme, sākot no 151 skolēna — 1,5 likmes. Noteiktas skolas atbalsta personāla likmes: logopēdam — 0,5 likmes, psihologam — 0,5 likmes. Bibliotēkaram — 0,25 likmes Vanagu pamatskolā, 0,25 likmes Vārkavas pamatskolā un viena likme Vārkavas vidusskolā.

Tāpat nolemts, — ja mērķdotācijas līdzekļi būs pietiekoši, — ka iespējama samaksa par vienas stundas likmi latviešu valodas un matemātikas darbu labošanai. 1. – 4. klašu grupā, pamatojoties uz 25 vecāku iesniegumu, var atvērt pagarinātās dienas grupu, nosakot pedagoga likmi 0,5 procentu apmērā.

Savukārt, ja mācību stundu apmaksai nepietiks mērķdotācijas piešķirto līdzekļu, varēs apvienot šādus mācību kursus: mājturību, sportu, mūziku, vizuālo mākslu, sociālās zinības, taču ne vairāk kā 20 izglītojamajiem vienā kursā.

Atvieglotas būvniecības prasības mazstāvu dzīvojamām mājām

Ministru kabinets apstiprināja jaunu Latvijas būvnormatīvu mazstāvu dzīvojamām mājām, ziņo Ekonomikas ministrijas sabiedrisko attiecību nodaļa.

Pašlaik Latvijas būvnormatīvos ir noteiktas projektēšanas prasības daudzstāvu dzīvojamajiem namiem, kā arī publiskām ēkām, bet nav noteiktas prasības mazstāvu dzīvojamām mājām. Līdz šim, projektējot šādas ēkas, bija jāpiemēro vispārīgas prasības, kas palielināja projektēšanai nepieciešamo laiku.

Mazstāvu dzīvojamo māju būvnormatīvs nosaka minimālās prasības, kas jāievēro, projektējot jaunbūvējamās, rekonstruējamās un renovējamās visu veidu mazstāvu dzīvojamās mājas un to palīgēkas.

Līdz ar šī būvnormatīva apstiprināšanu tiek vienkāršotas projektēšanas prasības mazstāvu dzīvojamām mājām un to palīgēkām, kā arī samazi-

nāts projektēšanai nepieciešamais laiks.

Būvnormatīva prasības mazstāvu dzīvojamām mājām stāsies spēkā šī gada 1. novembrī.

Ar Ministru kabineta noteikumiem par Latvijas būvnormatīvu LBN 209-09 «Mazstāvu dzīvojamās mājas» var iepazīties www.mk.gov.lv.

Būvniecības nozare veido būtisku Latvijas tautsaimniecības aktivitāšu daļu un tās ieguldījums ekonomikā sastāda 7,9% no IKP. Tādēļ, Ekonomikas ministrijas, kā par nozari atbildīgās ministrijas, izaicinājums ir nodrošināt būvniecības nozares komersantu konkurētspēju Latvijā un ārvalstu tirgos, radot papildus darbavietas un uzlabojot Latvijas tirdzniecības bilanci.

Vienlaikus, lai esošajā ekonomiskajā situācijā palielinātu pieprasījumu nozarē un uzlabotu ēku energoefektivitāti, ministrija īsteno valsts atbalsta programmu «Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi».

Stājusies spēkā jaunā braukšanas maksas atvieglojumu sistēma

No 1. septembra tiek samazināts pasažieru kategoriju skaits, kurām braukšanas maksas atvieglojumus sabiedriskajā transportā nodrošina valsts budžeta dotācija, informē Satiksmes ministrijas sabiedrisko attiecību speciāliste Sandra Maļuha.

To paredz augusta sākumā valdībā apstiprinātie Ministru kabineta noteikumi «Noteikumi par pasažieru kategorijām, kuras ir tiesīgas izmantot braukšanas maksas atvieglojumus maršrutu tīkla maršrutos».

Braukšanas maksas atvieglojumus reģionālajos starppilsētu un reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos valsts pilnā apmērā (100%) arī turpmāk nodrošinās pirmsskolas vecuma bērniem, bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, kuri atrodas audžuģimenēs, aizbildnībā, bērnu aprūpes institūcijās vai māsās vispārējās un profesionālajās izglītības iestādēs. Arī politiski represētās personas un nacionālās pretošanās kustības dalībnieki, tāpat kā līdz šim, bez maksas varēs izmantot reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos. Valsts dotācija pilnā apmērā paredzēta arī bērnu invalīdu un 1. grupas invalīdu bezmaksas pārvadāšanai reģionālos starppilsētu un vietējās nozīmes maršrutos.

Līdz jaunā Invalīdītes likumprojekta apstiprināšanai Saeimā bez maksas reģionālos starppilsētu un vietējās nozīmes maršrutos varēs izmantot arī 2. grupas invalīdi un personas, kas pavadā 1. grupas invalīdus vai bērnus invalīdus. Tas nozīmē, ka līdz attiecīgu izmaiņu ieviešanai likumdošanā, attiecībā uz invalīdu tiesībām izmantot sabiedrisko transportu uz atvieglotiem nosacījumiem saglabājas līdzšinējā kārtība — bērni invalīdi, kā arī 1. un 2. grupas

invalīdi un personas, kas pavadā 1. grupas invalīdus vai bērnus invalīdus, var turpināt izmantot sabiedrisko transportu bez maksas gan reģionālos starppilsētu un reģionālos vietējās nozīmes, gan pilsētas nozīmes maršrutos.

Sabiedriskā transporta pakalpojumu likums paredz, ka no šā gada 1. jūlija zaudējumi par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu pilsētas nozīmes pārvadājumos pilnībā kompensējami no attiecīgās pašvaldības budžeta. Pašvaldībām ir tiesības brīvprātīgi noteikt braukšanas maksas atvieglojumus savā administratīvajā teritorijā, kompensējot pārvadātājam radītos zaudējumus.

Deviņas lielākās pilsētu pašvaldības jau ir pieņēmušas lēmumu vai tuvākajā laikā plāno lemt par braukšanas maksas atvieglojumu piešķiršanu vairākām pasažieru kategorijām savā administratīvajā teritorijā, tādējādi saglabājot gan pašvaldības noteiktās atlaides, gan tās, ko iepriekš daļēji finansēja valsts. Piemēram, Rīgas dome ir radusi iespēju saglabāt braukšanas maksas atvieglojumus ne tikai visām līdzšinējām pasažieru kategorijām, bet arī piešķirt tos dažām jaunām. Jāņem vērā, ka šīs atlaides un atlaizņu lielumi katrā pilsētas administratīvajā teritorijā pašvaldības varētu noteikt atšķirīgi, atbilstoši to finansiālajām iespējām.

Pēdējā pusgada laikā ar visa veida sabiedrisko transportu Latvijā pārvadāti par 25-30% mazāk pasažieri, līdz ar to ievērojami samazinājušies gūtie ieņēmumi. Turklāt dotācija sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai samazināta par 7,5 miljoniem latu. Jaunie noteikumi par maksas atvieglojumiem sabiedriskajā transportā pieņemti tādēļ, ka valsts budžeta līdzekļi pasažieru pārvadājumu zaudējumu kompensēšanai ir nepietiekami.

Pašvaldību darba praksēs iesaistītos bezdarbniekus apdrošinās pret nelaimes gadījumiem

Ņemot vērā pašvaldībās veicamo darbu specifiku, ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu darba praksēs iesaistītie bezdarbnieki tiks apdrošināti pret nelaimes gadījumiem, informē sabiedrisko attiecību speciāliste Liene Zvereva.

Atgādinām, ka jau no šī gada septembra bezdarbnieki, kuri vairs nesaņem bezdarbnieka pabalstu, varēs pašvaldībās veikt sabiedrībai derīgus darbus, katru mēnesi saņemot 100 latu lielu stipendiju, tādējādi nodrošinot sev iztikas līdzekļus.

Tā kā starp bezdarbnieku un pašvaldību netiks slēgts darba līgums, jo starp abām minētajām pusēm nepastāvēs darba attiecības, pašvaldība nemaksās sociālo nodokli. Līdz ar to darba praksē iesaistītais cilvēks būtu sociāli neaizsargāts.

Lai to novērstu un sniegtu nepieciešamo atbalstu bezdarbniekam gadījumā, ja veicamais darbs būs kaitējīgs viņa veselībai, darba praksē iesaistītie cilvēki būs apdrošināti pret nelaimes gadījumiem.

Tāpat, lai novērstu iespējamus draudus veselībai, bezdarbniekam pirms prakses uzsākšanas būs jāveic veselības pārbaude. Paredzēts, ka projekta ietvaros veselības pārbaudes izdevumus segs 20 latu

apmērā.

Savukārt, lai veiksmīgi organizētu darbu, katrā pašvaldībā strādās darba prakses vadītājs, kurš, uzraugot ne mazāk kā 30 cilvēkus, varēs saņemt valsti noteikto minimālo darba algu, proti, 180 latus mēnesī. Tomēr, ja darba vadītāja pārziņā būs mazāk par 30 cilvēkiem, viņa atalgojumu aprēķinās proporcionāli bezdarbnieku skaitam.

To paredz 25. augustā valdībā apstiprinātās izmaiņas vietējo nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānu ieviešanas atbalstā.

Bezdarbnieki pašvaldībās varēs strādāt pilnu darba slodzi no 2 nedēļām līdz 6 mēnešiem. Strādāt varēs pašvaldībā, tās teritorijā un tai piederošās bezpeļņas institūcijās — skolās, slimnīcās, bibliotēkās u.c. Darba praksē kopumā plānots iesaistīt aptuveni 35 tūkst. bezdarbnieku, kas vairs nesaņem bezdarbnieka pabalstu.

Iesaistīties pakalpojumā varēs no šī gada septembra līdz 2010. gada decembrim. Labklājības ministrijas pārziņā esošās aktivitātes īstenošanā ar valsts un Eiropas Sociālā fonda atbalstu tiks ieguldīti 24 milj. latu.

Pasākumu īsteno Nodarbinātības valsts aģentūra sadarbībā ar pašvaldībām.

Vienkāršota nelaimes gadījumu izmeklēšanas kārtība

Lai darba devēji vieglāk varētu veikt darbā notikušo nelaimes gadījumu izmeklēšanu un reģistrēšanu, ir vienkāršota nelaimes gadījumu izmeklēšanas kārtība, informē Komunikācijas nodaļas sabiedrisko attiecību speciāliste Mariņa Kupče. Tas noteikts Labklājības ministrijas (LM) izstrādātajos noteikumos «Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība», kas apstiprināti valdībā.

Saskaņā ar noteikumiem nelaimes gadījumu darbā būs jāizmeklē, kad cietušajam iestāties darbības spēju zaudējums uz laiku, kas ir ilgāks par vienu diennakti. Atšķirīga izmeklēšanas kārtība būs gadījumos, kad cietušajam darbības spēju zaudējums būs no vienas līdz trim diennaktīm, kā arī ilgāks par trim diennaktīm.

Salīdzinot ar pašreizējo kārtību, noteikumi paredz vienkāršāku akta par nelaimes gadījumu formu, iekļaujot tajā tikai informāciju, kas attiecas uz nelaimes gadījumu, jo akta būtība ir konstatēt, vai nelaimes gadījums ir saistīts ar darbu. Līdz ar to akta būs jāidentificē cietušais, viņa darba devējs un jāapraksta nelaimes gadījumu apstākļi. Noslēgumā būs jānodod slēdziens par to, vai nelaimes gadījums ir saistīts ar darbu vai nē. Akta par nelaimes gadījumu darbā forma būs uz vienas A4 formāta lapas.

Turpmāk akta formā nebūs jāiekļauj daudzi šobrīd prasītie kodi (amata kods atbilstoši profesiju klasifikatoram, administratīvi teritoriālais kods, u.c.), un tam nebūs jāpievieno vairāki šobrīd prasītie dokumenti, kuri nav tieši attiecināmi uz nelaimes gadījumu, tostarp, darba līgums, dokumenti, kas apliecina profesionālo sa-

gatavotību.

Jāizmeklē būs arī nelaimes gadījumi, kad konstatēts inficēšanās risks, bet tūlītēja darba nespēja nav iestājusies. Šajā gadījumā paredzēta vienkāršota nelaimes gadījumu izmeklēšana. Tāpat vienkāršāk varēs izmeklēt tādus darba vietā notikušus nelaimes gadījumus kā, piemēram, ja nelaimes gadījums darbā ir ceļu satiksmes negadījums, ja nelaimes gadījums ir saistīts ar sportista profesionālo darbību (noticis ar profesionālu sportistu sporta spēles vai treniņa laikā).

Noteikumi paredz atsevišķas papildu prasības nelaimes gadījumu izmeklēšanai, kad iestājusies cietušā nāve darba vietā. Gadījumos, kad darba vietā nodarbinātais būs miris bez redzamiem miesas bojājumiem, darba devējam būs jānodrošina, ka Valsts darba inspekcijas (VDI) amatpersona, kas ierodas notikuma vietā saņem informāciju par cilvēku, kas uzņēmies mirušā transportēšanu, kā arī šī cilvēka kontaktinformāciju, lai iegūtu ziņas par nāves cēloni un tā saistību ar darbu.

Vienlaikus noteikumi paredz, ka VDI un Valsts policijai tiek nekavējoties telefoniski, rakstiski vai elektroniski ziņots par smagajiem nelaimes gadījumiem un nelaimes gadījumiem, kad iestājusies cietušā nāve.

Tāpat paredzēts arī vienkāršot paziņojuma formu par zaudējumiem, kas darba devējam radušies saistībā ar nelaimes gadījumu. Tajā būs jāiekļauj tikai nelaimes gadījuma akta reģistrācijas numurs un informācija par pabeigto darba nespējas ilgumu un izdevumiem, kas radušies cietušā darba nespējas rezultātā un saistībā ar bojātām iekārtām vai ēkām. Noteikumi stāsies spēkā 2010. gada 1. janvārī.

Pakāpeniski tiek pārtraukta energoneefektīvu spuldžu ražošana

No šī gada 1. septembra Eiropas Savienības teritorijā uzņēmēji vairs nevar ražot un laist tirgū 100 W kvēldiega spuldzes.

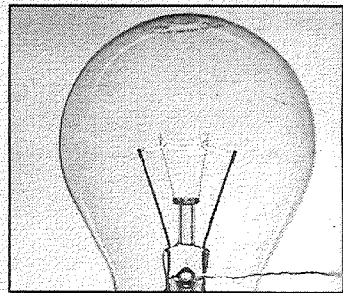
Jau iepriekš informējām, ka šī gada 13. aprīlī spēkā stājās Komisijas regula par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas īstenošanu attiecībā uz mājāsaimniecībā izmantojamām klīdētās gaismas lampām, kas paredz pakāpenisku kvēldiega spuldžu ražošanas pārtraukšanu.

Regulas prasības attiecas, galvenokārt, uz spuldžu ražotājiem, kuri, sākot no regulā noteiktajiem termiņiem, vairs nedrīkstēs ražot energoneefektīvas spuldzes. Savukārt, iedzīvotāji un uzņēmēji varēs iegādāties kvēldiega spuldzes un citas mazāk efektīvās spuldzes, kamēr tās vēl ir pieejamas veikalos plauktos un noliktavās. Regula neuzliedz iedzīvotājiem vai arī uzņēmējiem pienākumu nomainīt jau lietošanā esošās spuldzes uz energoefektīvākām spuldzēm.

Regulas prasības tiks ieviestas šādā secībā:
01.09.2009 — nevarēs laist tirgū 100W kvēldiega spuldzes;
01.09.2010 — nevarēs laist tirgū 75W kvēldiega spuldzes;
01.09.2011 — nevarēs laist tirgū 60W kvēldiega spuldzes;
01.09.2012 — nevarēs laist tirgū 40W un 25W kvēldiega spuldzes;
01.09.2016 — minimālās ekodizaina prasības caurspīdīgajām halogēnām spuldzēm tiks paaugstinātas līdz «B» klases normām, tādējādi nevarēs laist apgrozībā arī «C» klases vecās tehnoloģijas (retrofit) halogēnās spuldzes.

Regula ir izstrādāta ar mērķi samazināt enerģijas patēriņu mājāsaimniecībā apgaismošanas ierīcēm, pārejot no mazāk efektīvo spuldžu lietošanas uz energoefektīvākām spuldzēm — pakāpeniski pārtraucot kvēldiega spuldžu un «C» klases halogēno spuldžu ražošanu un vienlaikus veicinot kompakto fluorescējošo spuldžu (CFL) un gaismas diožu spuldžu (LED) plašāku pielietojumu.

Lai gan sākotnējās energoefektīvo spuldžu iegādes izmaksas ir augstākas par kvēldiega spuldžu iegādes izmaksām, energoefektīvām spuldzēm ir ilgāks kalpošanas laiks, kā arī mazāks elektroenerģijas patēriņš. Pāreja uz energoefektīvām spuldzēm ir pamatota ar ieguldījumu ilgstošajā attīstībā un resursu izlietojuma efektivitātes celšanā.

Eikša ezers pulcēja rekordlielu ūdensslēpotāju skaitu

● 29. augustā sporta klubā «Baški» risinājās kārtējais Latvijas čempionāts ūdensslēpošanā

Šogad aprit 33 gadi, kopš Riebiņu novada Rušonas pagasta Eikša ezerā parādījās pirmie ūdensslēpotāji. Ziedu laikus «Baški» bāze piedzīvoja astoņdesmitajos gados, kad te risinājās plaša mēroga sacensības, vasarās notika jauno ūdensslēpotāju nometnes, bet sporta skolā bija atvērtas ūdensslēpotāju grupas. Šobrīd savulaik populārais sporta veids piedzīvo apšikumu gan valsts līmenī, gan arī mūspusē, bet čempionāta veiksmīga norise bija iespējama, pateicoties sporta kluba «Baški» dalībnieku entuziasmam.

«Gada sākumā sporta klubs atteicās no čempionāta rīkošanas, jo tas ir finansiāli un materiāli dārgs pasākums,» stāsta sporta kluba pārstāve Diāna Vucāne. «Klubam ļoti nepieciešams bija jauns kuteris, ko, pateicoties sponsoru atbalstam, šovasar iegādājāmies. Tagad mums ir viens no labākajiem tehniskajiem nodrošinājumiem valstī.

Tikai augusta sākumā tika pieņemts lēmums, ka čempionāts notiks Eikša ezerā. Kā saka, gājām uz visu banku, rīkojot šīs sacensības, kas, visdrīzāk, bija pēdējās. Pasākums izdevās, jo bija ūdensslēpošanai ideāli apstākļi. Līdz ar to arī rezultāti bija augsti,

tika sasniegti daudzi personiskie rekordi.»

Čempionātā piedalījās 38 dalībnieki no visiem Latvijas ūdensslēpošanas klubiem, tajā skaitā arī pieci sportisti no sporta kluba «Baški». Vislielākā konkurence bija starp vīriešiem — 30 dalībnieki. Pirmo vietu ar pasaules klases cienīgu rezultātu ieguva Ingus Buks, kurš gan pārstāvēja klubu «Bebri» no Siguldas, tomēr joprojām tiek uzskatīts par preilieti. Otrajā vietā — Jūrmalas pārstāvis Gundars Ruņģis, bet trešajā — sporta kluba «Baški» sportists Aivars Rubuls.

Patikami pārsteidza arī jaunā sportista Toma Vucāna sniegums. Neskatoties uz to, ka Toms varēja izvēlēties jauniešu klasi, viņš mērojās spēkiem ar pieaugušajiem un ierindojās sestajā vietā. Sportisko garu, drosmi un neatlaidību rādīja arī Toma jaunākais brālis deviņgadīgais Lūkass, kura sasniegtais rezultāts liecina, ka zēns bez bažām varētu piedalīties arī Eiropas bērnu čempionātā ūdensslēpošanā.

Sieviešu konkurencē starp astoņām dalībniecēm nepārspēta palika sporta kluba «Baški» sportiste Diāna Vucāne, otrajā vietā — kādreizējā «Baški» pārstāve, tagad Jūrmalas sporta kluba dalībniece Viktorija Rozentāle. Arī trešajā vietā ierindojās jūrmalniece — Anita Švalbe.

Eikša ezeru par lielisku treniņu un sacensību vietu atzinuši arī

● Viena no pieredzējušākajām Latvijas ūdensslēpotājām ir sporta kluba «Baški» pārstāve Diāna Vucāne. Attēlā viņa redzama Jūrmalas trasē. Foto no www.waterski.lv

ciemiņi — pieci ūdensslēpotāji no Lietuvas. Savulaik lietuvieši te bijuši bieži viesi, cerams, ka tagad sportiskie sakari atjaunosies. Uz sacensībām bija aicināti arī igauņi, bet šoreiz neatbrauca.

Ar nožēlu jāatzīst, ka Latvijā situācija ūdensslēpošanas sporta attīstībai nav labvēlīga, tas ir pieejams tikai turīgiem cilvēkiem,

teica D.Vucāne. Valsts finansējums netiek piešķirts jau vairākus gadus, bet reģionos lieli finansiāli ieguldījumi sporta bāzu attīstībā nav iespējami, tāpēc diez vai Latvija spēs sevi pierādīt nākamajās Londonā notiekošajās Olimpiskajās spēlēs, kur ūdensslēpošana pirmo reizi spēļu vēsturē iekļauta kā olimpiskais sporta veids.

Ūdensslēpošanas apmācību sistēma ir sagrāuta, nav bērnu un jauniešu treniņgrupu. Pašlaik nopietni trenējas tikai nedaudzī jaunieši, bet pieredzējušākajiem sportistiem tuvojas vecums, kad olimpiskie rekordī padosies arvien grūtāk.

L.Kirillova

Aizvadīti makšķerēšanas mači

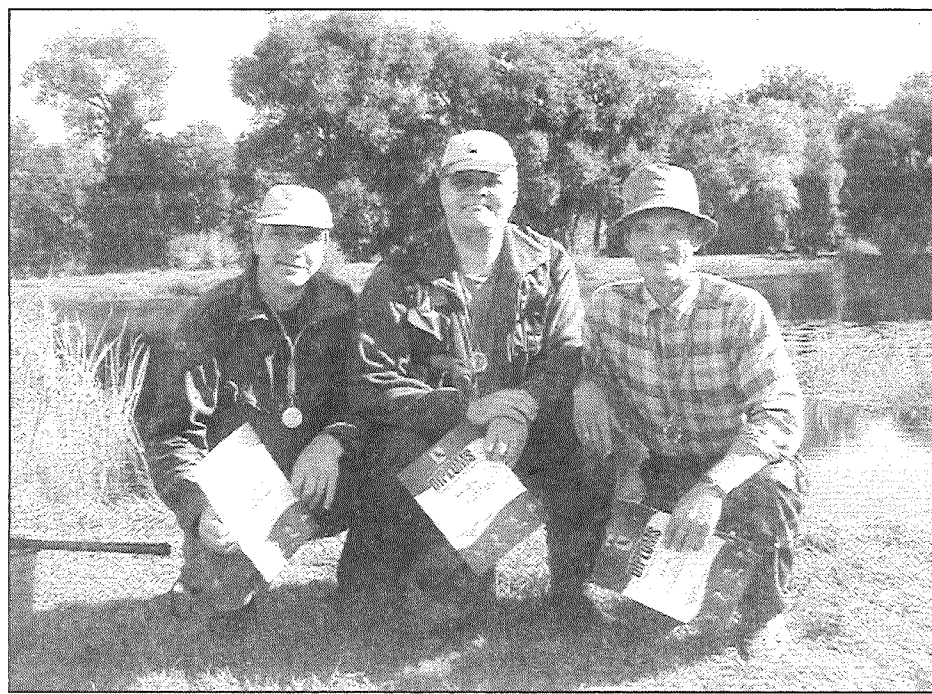
● Lai gan zivju lomi bija nelieli, Preiļu novada čempionāta pludiņmakšķerēšanā dalībnieki bija apmierināti.

Tradicionāli augusta pēdējā sestdienā notika Preiļu novada čempionāts pludiņmakšķerēšanā, «Novadnieku» informē Preiļu novada domes sporta metodīķis Leonīds Valdonis.

Lai krīzes laikā samazinātu transporta izdevumus, par sacensību vietu tika izvēlēts Preiļu parka diķis. Vai neticība tam, ka no laureātu troņa izdosies gāzt tradicionālos šī sporta veida līderus mūsu novadā,

vai arī kāds cits iemesls bija tam, bet jaunās sejas šoreiz neparādījās. Arī jaunie makšķernieki neizmantoja iespēju savās mājās parādīt makšķernieku skolā apgūtās iemaņas.

Jāatzīmē, ka zivju aktivitāte bija vāja — trīs no dalībniekiem pat neizbaudīja zivs izvilšanas prieku, citiem zivju kopsvars bija no 100 līdz 500 gramiem. Te parādījās istā profesionalitāte — meistari, neskatoties uz makšķerēšanas vietu, spēja «sa-

● Novada veiksmīgākie makšķernieki, — komanda «Āķis» — (no kreisās) Edmunds Boreiko, Ivars Trops un Kazimirs Anspaks.

vilk» līdz pusotram kilogramam: Vitālijs Plivda 1050 gramus, Edmunds Boreiko — 1490 gramus un Kazimirs Anspaks — 1590 gramus.

Komandu ciņā pārliecinoši labākie — komanda «Āķis» (K.Anspaks, E.Boreiko un I.Trops), otrajā vietā atstājot komandu «Abramis» (V.Plivda, A.Žugris, D.Titovs), bet trešajā vietā Edgara Upenieka piepulcinātie Gundars Stupāns un Guntars Utināns, kuri startēja komandā «Žuļiki». Sa-

nemot balvas un medaļas, makšķerēšanas draugi šķīrās ar domu, ka septembra beigās tradicionāli spēkus varēs mērot novada čempionātā spīningošanā.

Neticami likās makšķerēšanas veterānu stāsti par sešdesmitajos un septiņdesmitajos gados Preiļu parka diķī vilktajiem milzu plaužiem un līņiem, par iespēju ar spīningu izvilkt līdz pārdesmit lidakām pa dienu. Gribas cerēt, ka kādreiz šie laiki atgriezīsies.

BALVOS

Brauc atpakaļ uz Īriju un izvēli nenožēlo

Uzreiz aiz Kubulu pagasta kultūras nama meža ielokā ir zaļš zemes gabaliņš ar vienu vecu māju vidū un jaunbūvi otrā mājas galā. Pagalma lapenē sapulcējušies Mainieļu ģimenes bērni, mazdēliņš, tikai pāris mēnešus vecais krievu sargsuns un kakis, kurš no suņuka rūcieniem pagaidām nebaidās. Smaržo šašliks, un ģimene bauda vakara mieru. Tuvu Balviem, bet sajūta kā dziļos laukos — ar klusumu un dabas tuvumu. Pie mājas jau izrakts diķis, glīti nolīdzināti krasti, un mājas saimnieki Anita un Andrejs Mainieļi stāsta, ka ēkai jau atvesti materiāli, un drīzumā tā būs zem jauna jumta. Ir tikai viens bet. Abi šeit bauda tikai vasaras atvaļinājumu, un šodien jau ir savās darba vietās Īrijā. Sarunā ar Anitu vairākkārt izskan, ka viņa savu izvēli nenožēlo. Ne mirkli! Kas ir tas, kas sievietei liek ar tādu pārliecību apgalvot, ka svešā zemē jūtas labi, labāk nekā mājās?

— Kad un kāpēc izdarīji šādu izvēli?

— Vīrs Andrejs pirms sešiem gadiem strādāja Rugājos kokapstrādē. Darbs bija grūts un maz atalgojis. Pati septiņus gadus biju pārdevēja veikalā. Viss man pāri gāja — trīsreiz notikusi naudas maiņa, pārtikas preču un alkohola taloni. Esmu turējusi cūkas, govīs, pienu nodevusi, taču jēgu šim darbam neredzēju. Bet tad atkal — septiņus gadus bez darba un ienākumiem. Pēc profesijas šuvēja, meklēju iespējas šajā jomā. Šuvu interesantus tērpus kultūras nama vajadzībām. Vēl tagad atceros, kā tapa zaļais tērps mednieku svētkiem, bērniša un salatēva kostīmi, aizkari tautas namam. Esot bezdarbniece, pabeidzu frizieru

kursus. Mēs audzinājām trīs bērnus, bija kredīts, tāpēc vīrs 2003. gadā pieņēma lēmumu un caur neoficiālu Rīgas darbā iekārtošanas firmu devās uz Īriju. Pēc vienas darba dienas saimnieks viņu atlaida, jo viņš neprata runāt angļiski. Taču firmas pārstāvji viņu tomēr iekārtoja darbā sēņu fabrikā Tipperary. Tur viņš kopā ar iriem nepilnus trīs gadus nostrādāja pie sēņu pieņemšanas, pamazām apguva valodu. Tagad Andrejs strādā «PALL corporation» — firmā, kas ražo dažādus filtrus.

— Un tu devies vīram līdzi?

— Sākumā pie tēva aizbrauca dēls Sandris, tad meita Evija, bet pēc diviem gadiem, kad meita Lāsma pabeidza 9. klasi un iestājās Preiļu profesionālā tehniskajā skolā, uz Īriju devos arī pati. Mani tur gaidīja vīrs, meita, dēls un jau arī mazdēliņš. Jutos kā mājās, un mēnesī man neviens pat neļāva strādāt. Novembrī sāku darbu pie lielākā sēņu audzētāja — Peter MC Macdonald, kuram sēņu fermas pieder ne tikai Īrijā. Es vēlāk saskaitīju, ka viņš 20 angāros nodarbina aptuveni 100 cilvēku, no kuriem divdesmit bija latvieši. Strādāju sēņotavā, kur audzē šampinjonus.

— Pie sēnēm? Šausmas! Par šo darbu taču dzirdēti un lasīti briesmu stāsti...

— Taču no manis to nedzirdēsi, jo man nav šādas pieredzes. Es neslimoju un pie darba esmu pieradusi. Kad pirmo reizi iegāju sēņu mājā, viena no kolēģēm (Rudīte no Valmieras) teica, ka sēnes jāaudzē tāpat kā burkāni Latvijā. Jāretina, un no tā būs atkarīgs, kādu ražu novāksi. Pati

esmu atbildīga par savu ražu, un šo četru gadu garumā, kopš strādāju pie sēnēm, man nav divu vienādu dienu.

— Grūti iedomāties, kāds ir šis darbs.

— Katrā siltumnīcā sēņu dobes ir trīs rindās un vairākos — trīs vai pat četros stāvos. Kad beidzas kārtējā sēņu raža, apmēram pēc astoņām dienām, siltumnīcu izdezinīcē, lai nevaikotos dažādas slimības. Pēc tam dobēs visos līmeņos sagatavo jaunu augsni, kurā ir sēņu micēlijs. Divu nedēļu laikā no komposta izaug pirmā sēņu raža, kas ik pa laikam jāretina, citādi sēnes saaug pārāk bieži. Kad sēnes izaugušas, tās steidzīgi jānovāc. Jāgriez, jāšķiro un jāliek kastītēs. Pēc dažām dienām jau ir izaugusi otrā raža, vēl pēc dažām — trešā. Pēc tam viss sākas no gala, taču nereti dienā iznāk strādāt mazāk stundas, gaidot nākamās sēnes. Bet dikstāve nozīmē mazāk naudas, jo maksā tikai par padarīto. Dienā ik pēc divām stundām ir 15 minūtes tējas pauzei un aptuveni pusstunda pusdienām. Ir dienas, kad salasu knapi vienu kastīti, kurā ir apmēram četri kilogrami, taču lielākais kastīšu skaits man ir bijis sešdesmit! Algu katru dienu reķina darbu vadītājs jeb supervaizers.

— Vai vari atklāt, cik iznāk nopelnīt?

— Jā, tas nav nekāds noslēpums. Mana alga ir atkarīga no padarītā, un tā svārstās no 1300 līdz 2000 eiro mēnesī. No vienas algas dzīvojam, otru uzkrājam — nu jau mājas remontam. Pagājušajā gadā par 15 000 latu nopirkām māju Kubulas pagastā, par ko jau sen biju sapņojusi.

— Vai pašu lasītās sēnes lietojat uz turā?

— Protams! Vīrs sešus, es četrus gadus galdā ceļam visdažādākos sēņu ēdienus, un mums nav ne alergiju, ne pumpu. Gatavoju pati, cepu sēņu karbonādes, pildu sēnes ar gaļu, dārzeņiem, visi ēd un slavē. Ēdiens tur daudz neatšķiras no tā, ko ēdam Latvijā. Pārtiku netaupām. Esmu reķinājusi, ka sanāk par 30 procentiem lētāk nekā Latvijā. Turklāt Andris brauc uz okeānu zvejā, atved skumbrijas, un tas ir labs papildinājums mūsu ēdienkartē. Mēs nepērkam pusfabrikātus, kā to dara iri, jo tā patiešām nav labākā pārtika.

— Runā, ka arī Īrijā ir krīze, bezdarbs?

— Jā, iespējams, bet mūs tas vēl neskar. Mēs esam droši, jo maksājam nodokļus, mums ir sociālās garantijas. Turklāt 11 mēnešus bezdarbnieks saņem tuvu pie 2000 eiro mēnesī. Dzīvojam mājā — septiņi cilvēki piecās istabās, par savu istabu un koplietošanas telpām maksājam 50 eiro mēnesī. Jā, Īrijā paliek lētāka elektrība. Mums ir sava mašīna Nissan Almera, braucam uz tuvējo lielāko pilsētu Limeriku, kur atrodas latviešu kultūras aktivitāšu centrs. Tur notiek arī Latvijas labāko grupu koncerti.

— Tad jau ir arī brīvais laiks...

— ...un mēs to izmantojam. Esam bijuši Parīzē, Kanārijū salās. Latvijā mēs sēdētu bez darba un maizes. Tāpēc neliekuļoj, kad saku, ka ne mirkli nenožēloju savu izvēli dzīvot un strādāt Īrijā.

«Vaduguns»

LUDZĀ

Ludza palikusi bez slimnīcas

Ar 1. septembri Ludzas lokālā daudzprofilu neatliekamās palīdzības slimnīca pārveidota par aprūpes slimnīcu.

Radikāli izmainīts finansējums. Aprūpes slimnīca nodrošina stacionāro veselības aprūpi tikai tad, ja slimniekam ir ilgstoša vai hroniska slimība. Aprūpes slimnīcā pacientu ievieto jau pēc slimības paasinājuma novēršanas. Netiek nodrošinātas ārstu dežūras visu diennakti, bet tikai dienas laikā. Slimnīcā netiek sniegta arī neatliekamā medicīniskā palīdzība.

No 1. septembra Ludzas slimnīcā slēgtas visas līdzšinējās nodaļas — reanimācijas, infektoloģijas, ķirurģijas, bērnu, terapijas, ginekoloģijas, dzemdību un uzņemšanas nodaļa. To vietā izveidota viena — aprūpes nodaļa. Gultu skaits šajā nodaļā noteikts atbilstoši piešķirtajam finansējumam. Pašlaik tas ir niecīgs, tikai 7% no pērnā gada valsts finansējuma. Nodaļā ar ģimenes ārsta norīkojumu uzņem pacientus ar hroniskām slimībām plānveida ārstēšanai. Pacientu iemaksas par gultas dienu ir pieci lati (bērni šajā nodaļā netiek uzņemti).

Nodaļai paredzēts finansējums divām ārstu likmēm. Medicīnas māsas un māsu palīgi dežurē visu diennakti, bet ārsti — darbdienu no pulksten 8.00 līdz 16.00.

Gadījumā, ja aprūpes nodaļas pacientam ir pēkšņa stāvokļa pasliktināšanās, kas prasa neatliekamās palīdzības sniegšanu, viņš tiks pārvests uz Rēzeknes, Dau-

gavpiļš vai Jēkabpils slimnīcām. Slimnīcas telpās dienas laikā gan darbosies traumpunkts, kur varēs saņemt palīdzību tad, ja iegūtas nelielas sadzīves traumas, kuru ārstēšana neprasa operatīvu iejaukšanos. Bez izmaiņām darbu turpinās ambulatorais dienests — poliklinika.

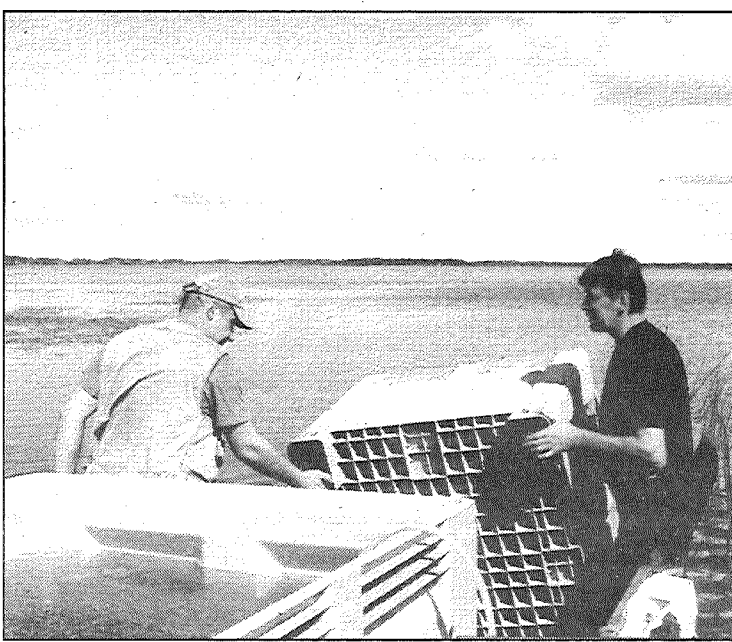
No 1. septembra darbu slimnīcā zaudējis 171 darbinieks, strādā tikai 95. Viņu pamatalga samazināta par 30%, noņemtas visas piemaksas, tāpēc reālais algas samazinājums ir vēl lielāks.

Cirmas ezerā — tūkstošiem zandartu mazuļu

Cirmas ezers ir valsts un pašvaldības kopīpašums. Tā zivju krājumus nesēn papildināja 12 tūkstoši zandartu mazuļu. Zivju ielaišanu finansēja Latvijas Zivju fonds. Zandartīni mēroja ceļu no Valmieras rajona individuālā uzņēmuma «Rūķis».

Zandarti ir vienu gadu veci un sver 10 gramus, tie atvesti divos speciāli aprīkotos konteineros. Diemžēl trešdaļa zandartīņu saulainās dienās un tālā ceļa dēļ gāja bojā.

Zivju audzētavas saimnieks Jānis Šmits stāstīja, ka no šiem zandartiem turpmāk izdzīvos tikai katrs piektais, lai gan, ņemot vērā to, ka zivis ir 10 nevis trīs gramus smagas, izdzīvošanas procents būs lielāks. To, kā zivis izdzīvos, lielā mērā nosaka arī ezera dabiskās vides īpatnības. Apmēram pēc trim gadiem šie zan-

● Par zandartu mazuļiem priedzējis visi, jo pēdējo reizi zivis šajā ezerā tika ielaistas deviņdesmito gadu vidū.

darti jau būs pieauguši.

Cirmas ezerā zivis tikai laistas jau 1994. gadā, tās bija karūsas. Vēlāk ezeram bija vairāki nomeni, kas zivis pārsvarā tikai zvejoja. Pēdējo gadu laikā Cirmas ezers ir vienīgais Ludzas pusē, kur sadarībā ar Zivju fondu tiek ielaistas zivis. Tagad tur dzīvo zuši, karūsas, lidakas, līņi, karpas, asari un citas zivis.

Pēc Valsts zivsaimniecības pārvaldes Zvejniecības un zivju resursu nodaļas sniegtās informācijas, pērn Latvijas upēs un ezeros ielaists 1 015 000 lidaku kāpuru, 224 660 zandartu, 997 660 lašu, 345 830 taimiņu, 1 608 900 plaužu, 106 000 vimbu mazuļu un 11 860 000

ņēgu kāpuru. Daļa no tiem nokļuvis arī Cirmas ezera ūdeņos.

Arī nākamgad Cirmas ezerā plānots ielaist zivis. Ja būs finansējums, ezera zivju saimei pievienosies lidaku mazuļi.

Kāpēc akās pazudis ūdens?

Atbildi uz šo jautājumu jau trīs gadus meklē Malnavas pagasta Moseju, Novoselku un Buzinovkas ciemu iedzīvotāji. Viņi līdz talkā novada domes deputātus un vēlas, lai tiktu turpināta savulaik uzsāktā prakse — par pašvaldības līdzekļiem izveidot dziļurbumu akas tajās saimniecībās, kur akās

pazudis ūdens. Iesniegumus par aku izbūvi iesnieguši 10 cilvēki.

Nalivaiku māju saimniece ir pārliecināta, ka pie ūdens pazūšanas vainojams ne tikai Salenieku karjers, bet vēl divi tuvumā izstrādāti karjeri. Kāda saimniece, kura dzīvo vistuvāk Salenieku karjeram, stāsta: «Pusgadu dzīvojam bez ūdens. Nācās pārdot visus lopus, izņēmot visu gotiņu. Tas bija smags laiks. Pēc pusgada mocīšanās mums vieniem no pirmajiem tika ierīkota dziļurbuma aka, tagad ar ūdeni problēmu nav, taču karjera tuvums liek sevi manīt. Dabā jābūt līdzsvaram. Lidzko vienā vietā sāk kaut ko graut, izmaiņas jūtas visapkārt.»

Bijušais Malnavas pagasta padomes priekšsēdētājs Pēteris Labanovskis deputātiem, skaidrojot situāciju, uzsvēra — pierādīt to, ka problēma radusies tieši dolomīta izstrādēs dēļ, praktiski nav iespējams. Vides pārvaldes speciālisti tikuši informēti par notiekošo, viņi veica pētījumu, taču nevar dot atzinumu, ka vainīgs tieši karjers. Tagad ar šīs problēmas izpēti nodarbojas speciālisti no Rīgas.

Malnavas pagasts ūdens problēmu karjeram tuvākajos ciemos tika risinājis par pašvaldības naudu, ko, balstoties uz noslēgto līgumu, saņēma par karjera izmantošanu no uzņēmuma. Par šiem līdzekļiem 10 saimniecībām tika izurbtas 50 metrus dziļas akas. Vai akas tiks urbtas arī turpmāk, pagaidām nav zināms. Taču iedzīvotāji, kuri uzrakstījuši iesniegumus, uzņemti rindā.

«Ludzas Zeme»

Policijā notikusi reģionālā reforma

● Preiļu rajona policijas pārvalde pārveidota par iecirkni

Reģionālās reformas rezultātā Valsts policijā notikušas ievērojamas pārmaiņas, no šī gada 1. septembra darbu uzsākušas piecas reģionālās pārvaldes.

Rīgas reģiona pārvaldi (centrs Rīgā) veido Rīgas reģiona pārvalde, Ogres rajona policijas pārvalde un Jūrmalas pilsētas policijas pārvalde. Vidzemes reģiona pārvaldi (centrs Valmierā) veido Valmieras, Alūksnes, Gulbenes, Limbažu, Cēsu, Madonas un Valkas rajona policijas pārvaldes. Zemgales reģiona pārvaldi (centrs Jelgavā) veido Jelgavas pilsētas un rajona policijas pārvaldes, Aizkraukles, Jēkabpils, Dobeles, Bauskas un Tukuma rajona policijas pārvaldes. Kurzemes reģiona pārvaldi (centrs Liepājā) veido Liepājas un Ventspils pilsētas un rajona policijas pārvaldes, Kuldīgas, Saldus un Talsu rajona policijas pārvaldes. Savukārt **Latgales reģiona pārvalde (centrs Daugavpilī) izveidota no agrākajām Rēzeknes un Daugavpils pilsētas un rajona policijas pārvaldēm, Balvu, Ludzas, Krāslavas un Preiļu rajona policijas pārvaldēm.** Bez tam no 1. septembra likvidēta Valsts policijas Dzelzceļa policijas pārvalde, kuras funkcijas nodotas Valsts policijas reģionālajām pārvaldēm. Patlaban Latgales reģiona pārvaldē strādā 795 darbinieki līdzšinējo 1024 vietā.

Latgales reģionālajā policijas pārvaldē iekļauti seši iecirkņi. Daugavpils policijas iecirkņa apkalpojamā teritorija ir Daugavpils pilsēta, Daugavpils, Ilūkstes novads; Rēzeknes policijas iecirkņa apkalpojamā teritorija — Rēzeknes pilsēta, Rēzeknes un Viļānu novads; Krāslavas policijas iecirkņa teritorija — Dagdas un Krāslavas novads; Balvu — Balvu, Rugāju, Baltinavas, Viļakas novads; Ludzas — Ciblas, Krāslavas, Ludzas, Zilupes novads; **Preiļu policijas iecirkņa apkalpojamā teritorija — Līvānu, Preiļu,**

Riebiņu, Vārkavas un Aglonas novads.

Kā policijas darbs organizēts Preiļu policijas iecirknī, «Novadniekam» pastāstīja Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirkņa priekšnieks, pulkvedis **Andrejs Aleksandrovskis** (attēlā).

«Preiļu 2. kategorijas iecirkņa apkalpojamā teritorija ir viss bijušais Preiļu rajons, kā arī trīs Krāslavas rajona pagasti, kas tagad veido Aglonas novadu, tie ir Grāveru, Šķeltovas un Kastuļinas pagasti. Līvānu un Aglonas policijas iecirkņiem piešķirta trešā kategorija un tie ir Preiļu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas iecirkņi. Līvānos iecirkņa priekšnieks ir kapteinis **Andris Naglis**, bet Aglonas iecirknī vecākā inspektora amata vieta pagaidām vakanta.»

Reorganizācijas rezultātā ievērojami mainījies Preiļu iecirkņa kadru sastāvs. Ja iepriekš strādāja 105 darbinieki, pēc 1. septembra — tikai 61. Iepriekš tika plānots štatus samazināt par 24, bet rezultātā samazinājums ir vēl lielāks, jo vairāki darbinieki, kuri varēja doties izdienas pensijā, izvēlējās šo variantu. Savu lēmumu viņi pamatoja ar nestabilo situāciju un iespējamo izdienas pensi-

jas vecuma palielināšanu. Iecirkņa priekšnieks atzīst, ka darbu iekšlietu struktūrā atstājuši vairāki profesionāli un augsti kvalificēti darbinieki ar lielu pieredzi. «Mūsu uzdevums ir nodrošināt sabiedrisko kārtību, ceru, ka arī turpmāk tas izdosies, neskatoties uz pārmaiņām,» teica A. Aleksandrovskis. «Sobrīd spējam mobilizēt personālsastāvu darba pienākumu godprātīgai veikšanai un nekas neliecina, ka esam kritiskā situācijā. Taču, kā būs nākamgad, grūti paredzēt, jo nākamā gada valsts budžets un Iekšlietu ministrijai atvēlētie līdzekļi būs vēl mazāki. Iespējams, ja situācija kļūs sarežģītāka, nāksies vēlreiz samazināt darbinieku skaitu.»

Analizējot kriminogēno situāciju, iecirkņa priekšnieks noliedza, ka likumpārkāpumu skaits būtu ievērojami audzis, lai gan jūtama tendence palielināties gan zādībām, gan vairāk kļūst nopietnāku likumpārkāpumu. Lielāka uzmanība tiek pievērsta smagu un sevišķi smagu noziegumu atklāšanai. Paredzams, ka tuvākajā laikā Saeimā tiks skatītas izmaiņas likumos, kas skars sīku un mazāk nozīmīgu likumpārkā-

Iedzīvotāji nepieciešamības gadījumā var zvanīt uz dežūrdāļu pa tālruni 65302800 vai 112.

pumu izmeklēšanu, tas varētu atvieglot un vienkāršot policistu ikdienu, kad ļoti daudz laika tiek tērēts, piemēram, sīku zādību izmeklēšanai.

Preiļu iecirknī darbu turpina Kriminālpolīcijas nodaļa, kuras priekšnieks ir **Aigars Salenieks**. Kārtības policijas nodaļas darbu vada **Gvido Mednis**. Satiksmes uzraudzības (ceļu policija) nodaļas darbinieki ir reģionālās pārvaldes štatos, Preiļos darbu vada vecākais inspektors **Dzintars Podskočijs**. Tāpat līdzšinējās telpās pieejams arī atļauju sistēmas inspektors **Anatolijs Tarasovs**.

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Preiļu rajona tiesā izskatīšanai noliktās sēdes septembrī		
Laiks	Lietas dalībnieki	Lietas būtība
8. septembrī pulksten 10.00	Sandis Šķēps	KL 149.p.3.d. — apsūdzēts par to, ka izmantojot autortiesību objektus, kas reproducēti, pārkāpjot autortiesības, nelikumīgi guva materiālu labumu
8. septembrī pulksten 10.00	Dmitrijs Demidovs	KL 126.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka nodarīja miesas bojājumus cietušajam, kas izraisīja ilgstošu veselības traucējumu
8. septembrī pulksten 14.30	Nikolajs Ivanovs	KL 221-2.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka atkārtoti gada laikā nelikumīgi izgatavoja un glabāja alkoholiskos dzērienus
9. septembrī pulksten 10.00	Fjodors Stepanovs	KL 233.p.2.d. — apsūdzēts par to, ka bez attiecīgas atļaujas iegādājās un glabāja šaujammieroči un šaujammieroča municiju
9. septembrī pulksten 14.00	Māris Kalvāns, Sergejs Švāgeris, Māris Galinš	KL 175.p.3.d., 185.p.1.d. — apsūdzēti par to, ka personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupišanu
10. septembrī pulksten 10.00	Viktors Afanasjevs, Vadims Afanasjevs, Juris Veters	KL 233.p.2.d., 112.p.2.d. — apsūdzēti par to, ka personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarīja nelikumīgas medības
10. septembrī pulksten 14.00	Jurijs Karpovs	KL 312.p. — pasūdzēts par to, ka izvairījās no tiesas piespriedtā tiesību ierobežošanas soda
11. septembrī pulksten 10.00	Jurijs Leonovičs	KL 126.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka nodarīja vidēja smaguma miesas bojājumus cietušajam
14. septembrī pulksten 10.00	Santa Patmalniece, Sandra Lazda	KL 175.p.3.d., 185.p.1.d. — apsūdzētas par to, ka izdarīja svešas mantas tīšu bojāšanu, izdarīja zādības mēģinājumu
14. septembrī pulksten 14.30	Māris Bisnieks	KL 262.p.2.d. — apsūdzēts par to, ka vadīja transportlīdzekli, būdams persona, kurai nav noteiktā kārtībā iegūtas atbilstošas kategorijas transportlīdzekļa vadītāja tiesības

Preiļu rajona tiesas informācija

POLICIJAS ZIŅAS

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrēto notikumu apskats no 4. līdz 6. septembrim

DAUGAVPILS IECIRKNIS

5. septembrī ap 13.40 Daugavpils rajonā, Skrudalienas pagastā, lauku ceļa V-690 3.km, 38 gadus vecs vīrietis, vadot automašīnu VW Sharan (virzienā uz Kombuļu pusi), netika galā ar automašīnas vadību, kā rezultātā nobrauca no brauktuves un ietriecas kokā.

Vadītājs un divi pasažieri tika nogādāti slimnīcā. Vadītājam tika konstatēts augšstilba lūzums, augšstilba vaļējs lūzums, apakšstilba lūzums, augšdelma lūzums un vairāku ribu lūzumi. Pasažieriem, 39 gadus vecam vīrietim, konstatēts apakšstilba vaļējs lūzums, augšstilba lūzums, galvas smadzeņu satricinājums. Otram pasažierim, 21 gadu vecam jaunietim, — vēdera trauma.

Jāpiebilst, ka automašīnas vadītājam nebija noteiktā kārtībā iegūto transportlīdzekļa vadītāja tiesību.

5. septembrī ap 14.15 Daugavpils nenoskaidrots vadītājs ar nenoskaidrotu transportlīdzekli, braucot pa Valkas ielu (virzienā no 18. novembra uz Sīlikātu ielas pusi), neievēroja drošu distanci, kā rezultātā izraisīja sadursmi ar priekšā braucošo automašīnu Audi 80, iebraucot tās aizmugurējā daļā, un no notikuma vietas aizbrauca.

6. septembrī ap 17.05 Daugavpils rajonā, Liksnas pagastā 1978. gadā dzimis vīrietis, vadot automašīnu BMW pa meža ceļu (virzienā no ceļa A-6 uz Rēzeknes ielas pusi), netika galā ar automašīnas vadību, kā rezultātā ietriecas kokā.

Pēc negadījuma vadītājam tika konstatēti ceļa locītavas sasitums, augšlūpas sista brūce. 1976. gadā dzimušam pasažierim ārsti konstatēja ribu lūzumus, sejas nobrāzumus un alkohola reibumu. 1983. gadā dzimusi pasažiere guva sasitumu.

Satiksmes uzraudzības nodaļa skaidro negadījumu apstākļus un iemeslus.

RĒZEKNES IECIRKNIS

6. septembrī ap 23.15 Rēzeknes rajonā, Rikavas pagastā, autoceļa Jēkabpils — Ludza 83. km 1967. gadā dzimušais vadītājs, braucot ar automašīnu Volvo FH-12 ar piekabi JYKI (no Viļānu pušes Rēzeknes virzienā), lai izvairītos no sadursmes ar tajā pašā virzienā priekšā braucošo zirga pajūgu, izmainīja braukšanas virzienu, un, nobraucot no brauktuves, apgāzās. Miesas bojājumus guva automašīnas šoferis, kurš pēc medicīniskās palīdzības sniegšanas no hospitalizācijas atteicās.

6. septembrī ap 20.30 Rēzeknes rajonā, Ozolaines pagastā autoceļa Rēzekne — Daugavpils 66. km automašīna DAF ar piekabi, kuru vadīja ārvalstnieks, notrieca gājēju, 1963. gadā dzimušu vīrietī, kurš gāja pa ceļa braucamo daļu. Vīrietis no gūtajam traumām mira notikuma vietā.

LUDZAS IECIRKNIS

6. septembrī ap 17.00 uz ceļa Grebņeva — Kārsava, Kārsavas novada Malnavas pagasta Greb-

ņevas teritorijā VP Latgales reģiona pārvaldes Kriminālpolīcijas biroja Organizētas noziedzības un noziegumu ekonomikas jomā apkarošanas nodaļas darbinieki, sadarbībā ar VRS Kriminālizmeklēšanas dienestu aizturēja trīs automašīnas, kurās nelikumīgi pārvadāja cigaretes bez Latvijas Republikas akcīzes marķējuma.

Automašīnas Audi 100, kuru vadīja 1974. gadā dzimusi sieviete, bagāžas nodalījumā atrastas 4130 cigarešu paciņas (82600 cigaretes) ar Krievijas Federācijas akcīzes marķējumu; automašīnā Mercedes Benz, vadītāja 1970. gadā dzimusi sieviete, — 2590 cigarešu paciņas (51 800 cigaretes); automašīnā Audi 100, vadītājs 1981. gadā dzimis vīrietis, atrastas 2810 cigarešu paciņas (56 200 cigaretes). Kopā atrastas 9530 cigarešu paciņas (190 600 cigaretes). Tiek lemts par kriminālprocesa uzsākšanu. Notiek izmeklēšana.

BALVU IECIRKNIS

6. septembrī ap 21.00 Balvu rajonā, Krišjāņu pagastā autoceļa Ruskulova — Bērzpils 16. km 1986. gadā dzimis jauniešs, vadot automašīnu Audi 100 nobrauca no ceļa braucamās daļas un iebrauca kādas ēkas sienā. Rezultātā tika bojāta gan automašīna, gan ēkas siena. Pats vadītājs guva galvas sasitumu.

Vadītājam nebija noteiktā kārtībā iegūto transportlīdzekļa vadītāja tiesību, kā arī konstatēts alkohola reibums.

PREIĻU IECIRKNIS

4. septembrī Preiļos kādam vīrietim nozagts velosipēds «ZZK».

4. septembrī Līvānu novada Turku pagasta Veceļos apzagta traktortehnika, kas pieder SIA «Līvānu meliorators». Materiālais zaudējums — 1200 latī.

4. septembrī Preiļos kāds 1960. gadā dzimis vīrietis savā dzīvesvietā atkārtoti uzglabāja nelegālas izcelsmes alkoholiskos dzērienus. Par notikušo uzsākts kriminālprocess.

5. septembrī Riebiņos no automašīnas OPEL VECTRA nozagta automagnetola «PANASONIC» un riteņu dekoratīvie diski. Par notikušo uzsākts kriminālprocess.

KRĀSLAVAS IECIRKNIS

5. septembrī ap 21.30 Krāslavas rajona Kalniešu pagastā uz ceļa Kalnieši — Indriča 1986. gadā dzimis autovadītājs, braucot ar automašīnu Mazda 323, netika galā ar vadību, kā rezultātā nobrauca no ceļa. Negadījuma rezultātā miesas bojājumus guva automašīnas pasažieri. Ārsti konstatēja 1992. gadā dzimušam jauniešim sistu deguna brūci, sejas nobrāzumus un alkohola reibumu. Savukārt 1994. gadā dzimušajam jauniešim konstatēti galvas, roku un augšstilba sasitumi. Automašīnas vadītājs no negadījuma vietas aizgāja.

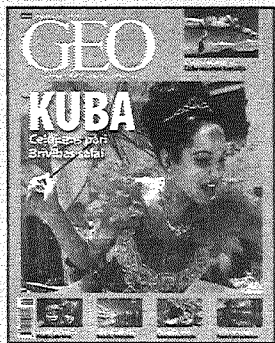
Satiksmes uzraudzības nodaļa skaidro notikuma apstākļus.

A.Laizāne,

Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka palīdzes pienākumu izpildītāja

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

Žurnāla GEO septembra numurā

Kuba — ceļojums pāri Brīvības salai atklāj Kubas patieso seju; revolūcija, sociālisms, pārmaiņas un paraug-ekoloģija.

Sadalītā Eiropa — Romas aizsargvalnis pret barbariem.

Čūsku maratons — 4000 km pa Austrāliju kopā ar rāpuļu pētniekiem.

Slikstošā pilsēta — Venēcijas glābšanas plāns.

Dabas mākslinieki — kad savannas augi pārtop par apģērbu un rotaslietām.

Savādāks skats uz pasauli. Žurnāls GEO.

NOVADNIEKS

RUBRIKAS: DAŽĀDI, PĒRK, PĀRDOD, MAINA, MEKLĒJU DARBU.

PRIVĀTSLUDINĀJUMS (maksas).

Rubrika

Derīgs līdz 13. septembrim.

T	ā	l	r	.															
---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Talonā jāieraksta sludinājums tikai par VIENU objektu.

Aizpildīšanas noteikums:
viena rūtīņa — viena zīme.

Iesniedzēja vārds, uzvārds _____

Adrese, tālr. _____

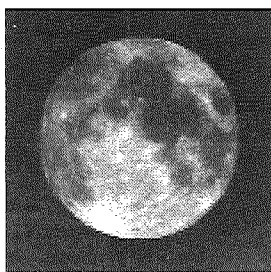
Vai sludinājumu ievietot interneta mājas lapā? Jā Nē

Sludinājumus «Novadniekā»
pieņem Preiļos, Brīvības ielā 14.
Tālr./fakss 53-07057.

Maksa Ls 0,40 (ar PVN).

Jāiesniedz tikai laikrakstā publicētais kupons, kopētus un pa faksu sūtītus nepieņemsim.

Mēness kalendārs

9. septembris. 21. Mēness diena (sākas 20.32). III Mēness fāze. Vērsis. Šī Mēness diennakts enerģētika modina cilvēkā aktivitāti. Diena dos jums neparastu drosmi. Var izšķirties par jebkuru rīcību, par kuru agrāk baidījāties pat domāt. Šis ir rekordu un varoņdarbu laiks. Diena ir ļoti labvēlīga tam, lai iekārtotos jaunā darbā — nodrošināta veiksmīga izaugsme un karjera jaunajā darba laukā. Svarīgs nosacījums: šajā dienā jābūt godīgiem un taisnīgiem pat sikumos, vēlams nepalikt vientuļiem. Ļoti veiksmīgi noris jebkuri masu pasākumi, saņemšanas, mītiņi, nodarbības grupās; labus rezultātus dod problēmu kolektīva apspriešana. Var uzsākt ceļojumu, mainīt dzīves un darba vietu. Ieteicama pirts, vanna, duša u.c. ūdens procedūras. Pārtikā labi lietot burkānus, bietes, dzērvenes, pilādžus, granātābolus, zaļu tēju. Sappiem īpašas nozīmes nav. Aizmirstiet tos.

10. septembris. 22. Mēness diena (sākas 20.58). III Mēness fāze. Dvīņi (sākas 19.17). Gudrības, jaunu zināšanu uzkrāšanas diena. Sevišķi spēcīgi izpaužas prāta spējas. Viegli apgūstamas jebkuras zināšanas. Izglītojiet sevi: lasiet, mācieties valodas vai rīkoties ar datoru. Nodarbojieties ar

zinātņi vai mācieties izsūt — dariet to, kas katram ir tuvāks. Šajā dienā jūs varat uzzināt ko jaunu par sevi un pasauli. Var rasties jaunas idejas un jauni oriģināli risinājumi vecajām problēmām. Sasniedziet savus mērķus — diena tam ir labvēlīga. Tomēr paturiet prātā, ka zināšanas var izmantot tikai labiem nolūkiem, citādi tās vērsīsies pret jums. Vēlams medītēt. Kuņģi noslogojiet ar augu valsts barību. Sappi palīdzēs mainīties uz labo pusi, ja pareizi tos sapratīsiet.

11. septembris. 23. Mēness diena (sākas 21.39). III Mēness fāze. Dvīņi. Šīs dienas enerģētika ir smaga un tumša, turklāt ļoti spēcīga. Tā cilvēku provocē uz agresiju un vardarbību. Gribas visu lauzt un graut. Šajā dienā viegli ļaujieties murgainām idejām, iesaistāties avantūrās. Lai tā nenotiktu, enerģijas pieplūdumu organismā jānovirza miermīlīgiem mērķiem. Piemēram, jānodarbojas ar vingrošanu, jāuzkopj dzīvoklis. Sēdošs dzīvesveids nav vēlams. Iespējams, gribēsies ar kādu sastrīdēties. No šāda kārdinājuma jāvairās. Tieši otrādi — mēģiniet iejusties cita cilvēka vietā un viņu saprast. Bet sapratuši, centieties piedot. Neļaujieties vispārējam uzbudinājumam, kāds cilvēkus pārņem šajā dienā, — un visiem spēkiem saglabājiet mieru. Centieties neieklūt cilvēku pūli. Apvaldiet apetīti, atsakieties uzturā no gaļas, tas mazinās agresivitāti, bet ēdiet piena produktus, jo sevišķi biezpienu, riekstus. Nav ieteicams griezt nagus un ļaut sevi operēt.

Šajā dienā nav ieteicams sekss — tas graus veselību. Sapņi redzēto tulkojiet otrādi. Ja sapņi redzat, ka jums atzīstas mīlestība, diemžēl gaidiet neveiksmes personiskajā dzīvē.

LABU APETĪTI!

Pikantā rīsu torte

1 personai, 3 ēdamkarotes nevērtu rīsu, 200 ml dārzeņu buljona, 4 tomāti, 1 maza zaļā paprika, 2 ēdamkarotes sasmalcinātu pētersīļu, sāls, pipari, paprikas pulveris, 1 ola, 60 ml piena, 2 ēdamkarotes sarīvēta siera.

Rīsus izvāra dārzeņu buljonā. 3 tomātus un papriku sasmalcina. Sajauc kopā rīsus, dārzeņus un sasmalcinātus pētersīļus. Pieliek garšvielas.

Sakuļ olu ar pienu. Sajauc kopā rīsu — dārzeņu masu ar sakulto olu, pienu. Visu liek formā (18 cm diametrā). Uzgriez tomātu un pārkausa ar rīvētu sieru. Cep cepeškrāsnī 200° C 30 minūtes. Pēc vēlēšanās dekorē ar pētersīļiem.

PASMAIDĪSIM

Virš sūdzas ārstam, ka nepārtraukti strīdoties ar sievu. Ārsts viņam iesaka nervu sistēmas nostiprināšanai katru dienu doties pastaigā, vismaz piecu kilometru garumā.

Pēc divām nedēļām virš zvana ārstam:
— Paldies, dakter, jūs man tiešām palīdzējāt.

— Vai tagad jūs vairāk ar sievu nestrīdaties?

— Protams, nē. Nu jau es esmu aizgājis kādus 70 kilometrus no mājām.

— Dārgais, tā gribētos kaut ko tīru un gaišu...

— Alu dzersi?

Izmeklētājs ar nevēlotu līdzjutību raugās sāpju sagrauztajā, sērās tērtajā atraitnē:

— Kundze, vai jūs nevarētu atkārtot jūsu nelaimīgā vīra pedējos vārdus?

— Varu, viņš teica: «Pietiek mani baidīt ar to ieroci, tu ar to pat šķūņa durvis nespēj trāpīt!!!».

Skolotājs stāsta, cik svarīgi ir tīrīt zobus pirms gulētiešanas:

— Anniņ, ko tu dari pirms gulētiešanas?

— Tīru zobus.

— Gudra meitene. Un tu, Pēterīt?

— Izsmēķēju divas cigaretes.

— Ārprāts, ko dara tavi vecāki?

— Domāju, jūs pats to labi zināt, bet vai tad tādos jautājumus var uzdot pirmajai klasei?

Garāmgājējs — policistam:

— Vai jūs no kaut kā baidāties?

— Nē! — policists atbild.

— Man tomēr liekas, ka jūs no kaut kā baidāties! Kāda cita iemesla dēļ lai jūs slēptos krūmos?

TV3 un Diena meklē

Latvijas lepnumu 2009!

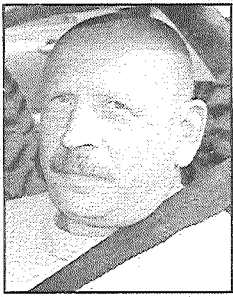

draugiem.lv

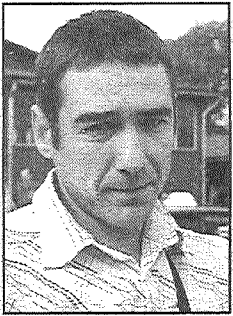
Rakstiet: latvijasleypnams@diena.lv, www.draugiem.lv, www.tv3.lv vai Mūkusalas ielā 15, Rīga, LV-1004

Kā vērtējat valdības plānoto nekustamā īpašuma nodokļa ieviešanu?

Andris, Līvānu novada Sutru pagasta iedzīvotājs:

— Ja no kadastra vērtības, tad lai ir arī. Skaidrs, ka tādā gadījumā mazajiem dzīvokļiem un mājām nodoklis būs mazāks. No nodokļiem neizbēgsi tāpat kā no naives. Tagad, kur vien paskaties, summas ir nopietnas, un nodoklis jau nebūs uz vienu gadu, bet uz visu laiku. Man laukos ir saimniecība, nevaru teikt, ka viss ir labi. Turu lopus, zāģēju mežu, bet tāpat ir jādomā, ko darīt. Valsts spiež cilvēkus meklēt nelegālas iespējas nopelnīt izdzīvošanai.

Antanas, Šaūļu iedzīvotājs (Lietuvas Republika):

— Esmu no Lietuvas, pie mums pagaidām šāda nodokļa nav. Taču esmu dzirdējis, ka mūsu valdība arī plāno ieviest ko līdzīgu. Kā tad būs, nezinu. No kādiem līdzekļiem cilvēki tad maksās? Man šķiet, Lietuvā situācija mazliet labāka nekā Latvijā, tomēr darba tāpat nav. Pats jau divus gadus dzīvoju un strādāju Īrijā. Domāju, ka arī turpmāk daudzi aizbrauks no valsts. Mūsu valdībām par to vajadzētu nopietni padomāt.

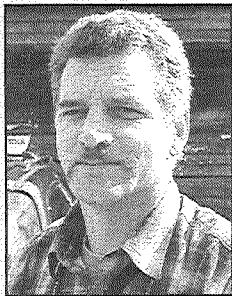
Jeļena un Aleksandrs, pensionāri no Rīgas:

— Viennozīmīgi — attieksme ir negatīva. Mums personīgi būs ļoti grūti. Dzīvoklis ir plašs, dzīvojam vieni, jo bērni aizgājuši projām. Samainīt pret mazāku dzīvokli nav iespējams, pārdot — tikpat bezcerīgi.

— Valdībai jāsak domāt par cilvēkiem, kuri visu mūžu smagi strādājuši, visu mūžu maksājuši nodokļus, bet tagad novesti līdz izmisumam. Bagātie kungi agrāk dzīvoja uz mūsu rēķina un turpina to tagad. Kaunu un godu zaudējuši...

Egils, Līvānu novada Rudzātu pagasta iedzīvotājs:

— Tas ir galīgi garām. Vismaz piecdesmit procenti cilvēku nodokli nespēs samaksāt. Augs tikai parādi... Ko tad, vai dzīvokli atņems, izdzīs ārā? Un kas tos atņemt dzīvokļus pirkis? Paziņu lokā vairāki aizbraukuši no valsts un vēl citi šādām solim gatavojas. Skumji, ka valdība to nesaprot. Aizdevuma miljoni neko neglābs, palūkojiet, cik mums valstī daudz miljonaņu — tur tie miljoni paliks.

Anna, Preiļu iedzīvotāja:

— Tas ir par traku! Varētu man algā kaut vai 50 latī būt, bet ar nosacījumu, ka pārējie pakalpojumi būtu adekvāti. Pašlaik tā nav. Bet mēs jau neko nelemjam, augšā lemj. Esmu pārliecinājusies, ka dzīvojam beztiesiskā valstī. Nav neviena, kam sūdzēties, jāpauļajas tikai uz saviem spēkiem. Ne velti saka, ka sliēcēju glābšana ir pašu sliēcēju rokās.

L. Kirillova
Foto: A. Šnepsts

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas. Labas cenas. Tālr. 26142514, 29293219, 64871804.

Pārdod sažāģētu bērza malku ar piegādi Preiļos un Preiļu rajonā. Tālr. 22079169.

Pārdod

AUDI 80 (1987. g. izl., TA līdz 5.2010., 1,8i). T.29146797;

AUDI 80i (1,8, 1988. g. izl., melnā met. krāsā, lūka, piekabes āķis, spoileris, lietie disk, TA līdz 26.10.2009., labā stāvoklī). T.26317466;

BMW 525 (2002. g. izl., 2,5 TDI, nobraukums - 118000 km). T.26528035;

BMW 525 TDS TOURING (1994. - 1995. g. izl., jauna TA, apdrošināšana, Ls 1400, labā stāvoklī) vai maina. T.28378334;

FORD FIESTA (TA, lēti, ekonomiska). T.29690324;

FORD SIERRA (1986. g. izl., labā stāvoklī, var. rezerves daļām, lēti). T.22479700;

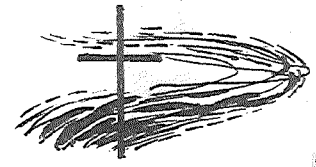
FORD SIERRA (1988. g. izl., TA, normālā tehniskā stāvoklī, Ls 150). T.22418305;

GOLF 2 (jauna TA, 1988. g. izl., 1,6, benzīns). T.28304344;

HONDA ACCORD (1986. g. izl., darba

Z/s «Mazputnēni» ceturtdien, 10. septembrī, pārdos 4 - 6 mēn. vecus dažādas krāsas jaunputnus, brūnās un baltās «Leghorn» šķirnes dējējvistas. Līvānos 7.30, Rožupē 8.00, Rudzātos 8.20, Priekules 8.40, Sutros 9.10, Ančķinos 9.30, Vārkavā 9.50, Vecvārkavā 10.10, Pelēchos 10.40, Ārdavā 11.00, Aglonā 11.30, Rušonā 12.00, Aizkalnē 12.20, Preiļos 12.40, Riebiņos 13.10, Stabulniekos 13.30, Galēnos 13.50. Tālr. 29219051.

kārtībā). T.26152958;
MAZDA 626 (1989. g. izl., inžektors, braukšanas kārtībā, bez TA, lēti), rezerves daļas (VAZ 2109, 1989. g. izl.). T.28329775;
MAZDA 626 (1992. g. izl., TA). T.26152958;
MERCEDES BENZ 609 (kravas furgons - 3,5 t). T.29176958;
MERCEDES BENZ VITO (1998. g. izl., 2,3 l, dīzelis, 6-vietīgs, autobuss, 4300 EUR). T.26579191.

Tik daudz siltu vārdu teici,
Tik daudz mīlestības prati dot,
Darbus darāmos ar smaidu veici,
Paldies dzīvei teici, klusi aizejot.
**Izsakām dziļu līdzjūtību tuviniekiem,
Veroniku OĻŠEVSKU mūžībā pavadot.**
Bijušās lauksaimniecības pārvaldes kolektīvs

Mātes mūžs kā ābeļu dārzs
Palicis tiem, kas tālāk iet...
**Skumju brīdī esam kopā ar Ivetu Lazdāni,
MĀMUĻU smiltajā pavadot.**
Vārkavas vidusskolas kolektīvs

Ja mazulim uznāk dusmas

Visnepiemērotākajā brīdī jūsu mazais eņģelītis kriet gar zemi, spiedz un raud aizvilkdamiēs tā, ka šķiet — tūlīt paliks bez elpas. Ja tas notiek rotaļu laukumā vai veikalā, garāmgājēji noskatās šķībī, un kāds piebilst — ir nu gan izlaists bērns, vecāki nemāk audzināt. Vēl kāds sola, ka mazo niķotāju paņēmsot bubulis, bet bērns turpina plosīties, un mamma jūtas bezpalīdzīga vai arī sanīkņojas pati, sāk uz savu atvasi kliegt vai pat ieplaukā.

1 - 3 gadu vecumā dusmu lēkmes ir parasta lieta kā zēniem, tā meitenēm. Daži aprobežojas ar brēkšanu, spieģšanu un raudāšanu, citi piedevām sit un sper visam, kas pagādās ceļā, citi paliek bez elpas. Daļai bērnu šādas lēkmes notiek regulāri, daļai reti, taču pat mazulim, kurš apveltīts ar visjaukāko raksturu, dusmu uzplūdi reizēm var gadīties. Medīķi saka: tas pieder pie bērna normālas attīstības. Dusmu lēkmes nav jāuztver kā kaut kas ļoti sliktas vai apkaunojošs.

Jūs nejostos labāk

Lai saprastu, kā mazais jūtas, iedomājieties, kā jūs paši justos, ja, piemēram, būtu iegādāts jauns ļoti moderns mobilais tālrunis, bet jūs netiktu skaidrībā, kā ar to rīkoties. Skatītos instrukcijā, mēģinātu gan tā, gan šitā, bet nekas neizdotos, un galu galā rastos vēlme šo tehniku brīnumu aizlīdzināt pa gaisu... Mazulim ik dienu jāstāpjas ar dzīves uzdevumiem, kas viņam ir tikpat grūti, kaut arī pieaugušajiem šķiet vienkārši. Un, kad kaut kas neizdodas, bērns ļauj vaļu dusmām.

Ir daži dusmu lēkmju cēloņi, kas pazīstami visiem vecākiem: bērns meklē uzmanību vai arī viņš ir noguris, izsalcis, slikti jūtas. Bieži niķošanās sākas tad, ja mazulis nevar dabūt to, ko vēlas — kādu lietu vai vecāku nedalītu uzmanību, vai arī pieaugušie nedara to, ko viņš vēlētos.

Vīlšanās ir neizbēgama dzīves sastāvdaļa augošam bērnam, kurš pagaidām vēl tikai apgūst šo pasauli un cenšas izprast, kā tā iekārtota, kādi ir cilvēki, kā darbojas dažādas lietas un kādas likumsakarības tās saista. Otrajā dzīves gadā dusmu lēkmes īpaši raksturīgas arī tāpēc, ka bērns vēl tikai mācās runāt. Viņš saprot daudz vairāk nekā spēj izteikt, jo valodīņa vēl tik ļoti neklauša. Līdzīgi varētu justies svešā zemē nonācis pieau-

Lai izvairītos no dusmu lēkmēm:

- ✓ Speciālisti iesaka vecākiem vispirms padomāt par to, vai bērns saņem pietiekami daudz uzmanības. No viņa viedokļa negatīva, ar niķošanās panākta uzmanība ir labāka nekā nekāda. Tāpēc jācenšas veltīt mazajam papildu uzmanību brīžos, kad viņš uzvedas labi.
- ✓ Ļaujiet bērnam būt noteicējam atsevišķos jautājumos, kaut vai sikumos — tas iespēju robežās palīdzēs piepildīt vēlmi pēc patstāvības un neatkarības. Piedāvājiet izvēli, piemēram, pajautājiet: 'vai viņš labāk vēlētos ābolu sulu vai plūmju sulu, vai zobiņus labāk tīrs pirms vaniņošanās vai pēc tās un tamlīdzīgi.
- ✓ Lietas, kuras bērnam nevajadzētu ņemt, vismaz mājās turiet viņam nesasniedzamā vietā. Vislabāk, lai mazais tās pat neredzētu. Tad jums nevajadzēs visu laiku konfliktēt. Pietiek jau ar to, ka, iezot ārpus mājas, nāksies viņam skaidrot, ko nedrīkst darīt un ko nedrīkst ņemt.
- ✓ Izmantojiet savā labā to, ka bērns uzmanība ir nenoturīga, un novērsiet to no aizliegtajām lietām, kas var kļūt par dusmu lēkmes cēloni. Var arī vienkārši nomainīt vidi — aiznesiet bērnu uz citu telpu vai izejiet ar viņu laukā.
- ✓ Piedāvājiet iekāroto priekšmetu vietā kaut ko citu, dodiet mazulim viņa vecumam piemērotas rotaļlietas, iesaistiet spēlēs, kurās viņš var veiksmīgi piedalīties un uzvarēt. Būvējot no kuciņiem māju, krāsojot grāmatu vai veicot kādu citu darbiņu, vispirms sāciet ar pavisam vienkāršiem uzdevumiem, tad pakāpeniski pāreiet pie sarežģītākiem.
- ✓ Uzklaušiet savu mazuļa vēlmes un, ja tas ir jūsu spēkos, tās arī izpildiet.
- ✓ Apzinieties bērna spēkus. Ja viņš ir noguris, bet jums iecerēta pamatīga kopīga iepirkšanās vai gara pastaiga, tur nekas prātīgs nesanāks.
- ✓ Ja esat bērnam paskaidrojuši, ka ir lietas, ko nedrīkst darīt, jo tas var būt bīstami, bet viņš neklauša, papemiet mazuli, stingri satveriet un tā paturiet viņu dažas minūtes. Viņam jāielāgo, ka drošības jautājumos vecāki ir nelokāmi.

gušais, kuram trūcīgās valodu zināšanas sagādā saziņas grūtības. Kad bērns iemācās labāk runāt, dusmu lēkmes parasti iet mazumā.

Jāņem vērā arī tas, ka mazulim rodas arvien lielāka vēlme pēc patstāvības, neatkarības no citiem cilvēkiem un apstākļiem. Viņš gribētu būt noteicējs pār apkārtni, bet tas neizdodas. Atklājot, ka ne vienmēr ir iespējams saņemt to, ko vēlas, vai paveikt iecerēto saviem spēkiem, bērns jūtas sarūgīnāts un ļaujas dusmām.

Mieru, tikai mieru!

Lai arī kas būtu izraisījis bērnu dusmu lēkmi, pieaugušajiem jāzaglabā miers. Jūsu niknā atbildes reakcija visu tikai vēl vairāk sarežģīs. Dziļi ieelpojiet un saglabājiet skaidru domāšanu. Aterieties, ka bērns no jums ņem piemēru. Ieplaukāšana nelīdzēs, tā vienīgi radīs bērnam uzskatu, ka fiziska iespaidošana ir pieļaujama. Nezaudējiet savvaldīšanos un mēģiniet saprast, kāpēc mazulim ir šī dusmu lēkme. Varbūt tikko piedzīvota liela vīlšanās un viņam nepieciešams mierinājums. Pavisam citādi ir tad, ja dusmu lēkme ir tāpēc, ka nav izpildītas bērna iegribas. Nav vērts izplūst garos skaidrojumos, kāpēc tas nav iespējams, bērns nesapratis. Ja dusmu izpausmes neapdraud viņu pašu vai citus bērnus,

tās var vienkārši ignorēt. Turpiniet darīt to, ko darījāt, un nepievērsiet viņa izdarībām nekādu uzmanību, tomēr neuzkrietoši paturot bērnu acis un neatstājot viņu vienu ar savām nekontrolētajām emocijām. Ja bērnam ir tieksme dusmu lēkmes laikā savainot sevi vai citus, viņš jānogādā klusā, drošā telpā, lai nomierinās, bet no publiskām vietām jāved projām. Skolas vecuma bērnu var izraidīt blakusistabā, lai nomierinās un atgūst paškontroli. Lielāki bērni reizēm rīko dusmu lēkmes, lai panāktu savu. Bērns redz, ka dusmu lēkme ir iedarbīgs līdzeklis, un liek to lietāt atkal.

Kad vētra pāri

Nekādā gadījumā nevajag bērnam pēc dusmu lēkmes dot kārotās lietas vai ļaut darīt to, ko neļāvēt. To viņš uztvers kā pierādījumu, ka dusmu lēkme ir nesusi augļus. Tomēr pasakiet bērnam: cik labi, ka tu esi atguvis savvaldīšanos. Ja bērns pēc dusmu lēkmes ir saguris, nokauņējies un jūtas viegli ievainojams, ir istais brīdis viņu samīlot.

Lai gan parasti bērna dusmu lēkmes nav pamats uztraukumam par viņa veselību, der apspriesties ar ārstu, ja šīs lēkmes ir ļoti biežas, spēcīgas vai ilgstošas, ja bērns dusmu lēkmēs savaino sevi vai citus.

No preses materiāliem